

31. OKTÓBER 2015

„Hľa,
prichádzajú
dni - znie výrok
Hospodina,
Pána - keď
pošlem na zem
hlad. Nie hlad
po chlebe, ani
smäd po vode,
ale po počúvaní
Hospodinových
slov“

Ámos 8,11

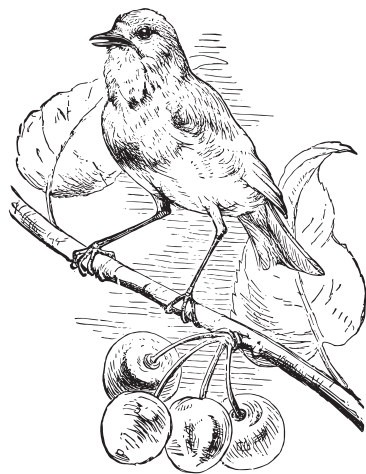
Zborový list
Cirkevného zboru ECAV
na Slovensku Kežmarok

L'udský údel

Božena Tesárová

*Láskou si plním srdce každý deň
z pokľadu Tvojho Slova
a cítim, ako dvíha ma,
plná je duša moja.*

*Tak vtáča spevavé
pierko si k pierku ukladá.*

*Len takto upravené
vzlietnuť vie k výšinám.
Vzápätí zemi pozdrav odovzdá,
posvätený tou krásou zhora.*

*Tak osviežená Slovom Tvojím, Pane,
dotknem sa Tvojho diela – zeme.*

*Dotknem sa. Vykročím.
A s vierou v duši, nádejou
nesiem si údel krásny a ťažký.
Údel človečí.*

Obsah

Hlad po slove Božom..... 3

Sola scriptura -
čo to pre nás znamená?..... 5

Ján Hus ako kazateľ
v Betlehemskej kaplnke..... 8

Z denníka jednej Biblie
(či mnohých) 13

Povedali o... Biblii..... 15

O Biblii..... 16

Luther a Melanchthon
v Lyceálnej knižnici 19

Príbehy detí z kostola
a vyučovania náboženstva..... 23

Ludovít Štúr a Kežmarok..... 29

Slávni evanjelici v Kežmarku X. ...31

Človek sa učí po celý život... 36

Meč a srdce..... 37

Slovom i obrazom 39

Hlad po slove Božom

V Slove Božom máme sýtosť radosti a hojnosť blaha

Hlad je opak sýtosti. Hlad je krutý. Pri slove „hlad“ sa mi vybaví postava malého Paľka z chudobnej rodiny Čenkovej, žijúcej pod Tatrami. Táto rodina poznala ozajstný hlad a biedu. „*Pjosím kojunku, pjosím kojunku,*“ natŕčal malé bezbranné rúčky Paľko ku všetkým sýtim, no mnohí boli hluchí a nepočuli.

Hlad po Bohu

Pri slove hlad si však už viac ako dvadsať rokov, vďaka Božej milosti, predstavujem ešte jeden druh hladu, hlad našej duše. Dušu nám vdýchol Boh, je teda Božia a ak ju nesýtime Božou potravou, tá naša duša nevýslovne trpí.

Môžem vám, milovaní v Pánovi, z vlastnej skúsenosti povedať, že keď ma Boh našiel, takú ošarpanú zo závislosti, biednu a úbohú, dostala som šok nielen z udivujúcej Božej lásky, ale i z toho, čo tá moja duša po dotyku Božom začala vo mne stvárať! Ona sa vo mne doslova rozšantila, roztancovala, ona vo mne jasala od šťastia a nevýslovnej radosti, že sa stretla konečne so svojím Stvoriteľom! Naše telo veľmi potrebuje pre život jedlo zo zeme, ale naše duše potrebujú pre život Božie Slovo veľmi, veľmi, veľmi...!

Svet je vážne chorý. Bez Slova Božieho nemôže byť zdravý, ani radostný. Následky sú hrozivé, hlad nešťastnej duše po Bohu sa prejavuje rôzne: závislosťami, depresiami, nemocami, samovraždami, násilím...

Božím slovom sa máme sýtiť každý deň

V jednej rodine už roky živorí po autohavárii mladý muž – stratil reč. Poradila som čítať tomuto chorému mužovi Bibliu. Lebo Biblia je Božie Slovo a Slovo Božie uzdravuje. V rodine máme ťažko nemocnú ženu, poradila som jej denne čítať Božie Slovo. Nemusí to byť hneď tri strany, stačí po pár veršoch a tie čítať nahlas a s naším Otcom nebeským o nich hovoriť. Takto nielen hovoríme s Bohom, ale Boh do nás vkladá nebeský život a uzdravuje nás z mnohých rán, ublížení, horkostí... napĺňa radostou....

Keď Boh hovorí, že sa máme veľa sýtiť Božím Slovom, vie prečo. Lebo Slovo Božie je Pán Ježiš a bez Neho, teda i bez Slova Božieho, cestu do neba nenájdeme. Božie prikazy, rady, zákazy, ktoré sa v Biblii nachádzajú, potrebujeme vo svete zla ako soľ. Bez nich nemáme šancu ani páčiť sa Bohu, ani žiť život s Bohom podľa Jeho vôle. Bez Božieho Slova, jeho pravidelného každodenného čítania, nie sme kresťania, len si tak fandíme.

My nemôžeme ovplyvniť situáciu vo svete, ale môžeme zabezpečiť našu rodinu i nás samých Hradom prepevným, ktorý je nedobytný a ním je Pán Boh náš! Preto: „**Hľadajte najprv kráľovstvo Božie, ostatné vám bude pridané**“ (Mt 6,33). Pán Boh vie, prečo nám to radí. On nás chce ochrániť od mnohých zbytočných nepokojov, omylov, zlých rozhodnutí... Poslúchame ho?

Čím sýtíme naše duše? Bezbožnými seriálmi či filmami?! Čo hľadáme ráno najskôr? Noviny? Správy v rozhlase? Potom sa nečudujme, že sme plní nepokoja, strachu, sme nervózni, nešťastní... lebo pijeme z jedovatých prameňov, ktoré otravujú naše duše! Z prameňov sveta požehnanie nezískame.

Ale ak vezmeme do ruky Slovo Božie, Boh nás nasýti požehnaním, občerství, únavu sníme, ochráni pred zúfalstvom, rozradostní náš život a my tú radosť budeme aj rozdávať, ako Maruška rozdávala soľ a ľudia ozdraveli. I naším úsmevom a povzbudzovaním budú ľudia ozdravievať...

Keď ochorieš, nezapínaj internet, aby si zvedel o diagnóze všetko a aj poznal skúsenosti ľudí s touto nemocou! Vlasy ti môžu začať dupkom vstávať, rozmnoží sa v tebe strach! Ty vezmi do ruky Písmo a cez Písmo hovor o svojej chorobe s tvojím Pánom. A poznáš, ako ti Pán dáva úľavu, ako ti dáva spočinúť v Jeho objatí a hovorí: *Neboj sa, dieťa moje, viem o tebe, pomôžem ti, dám riešenie...* Aké je Písmo úžasné a tá tvoja duša ako sa teší, si chránený Pánom vesmíru! Môžeš mať niečo viac?

Keď nemáš prácu, keď tvoje dieťa droguje, keď sa ti zdá, že si na konci, bezbranný... nebehaj hore-dole ako pojašený! Táto cesta aj tak nikam nevedie (len ak na psychiatriu), oberá o sily... Vezmi do ruky Písmo, začni sa cez slová Písma rozprávať s Pánom... Boh má vždy riešenie! Kde môžeš získať niečo viac?!

Biblia v mojom živote

Bez Biblie už dvadsať rokov nemôžem žiť ani deň. Je pre mňa veľkým Božím pokladom a životom. Písmo Sväté milujem, lebo mi Ho daroval môj dobrý Boh a Pán, získavam v ňom spoľahlivé a užitočné rady. Čím viac Slovo Božie čítam, tým viac mi je môj Boh a Pán bližší, milší, tým rastie aj moja dôvera v Jeho neustály záujem o mňa. Pre Neho nie je malicherný žiadny môj problém. Nemám krajšej chvíle, než je chvíľa so Slovom Božím. Je to niečo nádherné, keď sa ku mne, maličkej a nehodnej, skláňa Kráľ, keď moja duša nachádza spočinutie pod krížom Pána Ježiša. Spoznala som, že môj Boh do mňa (a do každého, kto miluje Božie Slovo) pri čítaní Písma vkladá:

Život, ktorý je víťaziaci,

život, ktorý ma chráni od zlého,

život, ktorý mi dáva sýtosť radosti a hojnosť blaha,

život, v ktorom už nikdy nie som sama,

život, v ktorom nie som bezmocná v žiadnej situácii,

život, v ktorom som milovaná Kráľom vesmíru,

život, ktorý nikdy nekončí, ale má pokračovanie v nebeskej vlasti...

Nedávno sa ma vyše osemdesiatročná žena opýtala, či je naozaj pravda, že nebo existuje. Osobne to považujem za tragédiu, ak po toľkých rokoch sedenia nedeľu čo nedeľu v kostole nemáme istotu záchrany. Bez sýtenia sa Bibliou a bez poslušnosti Bohu ju ale nikdy ani nebudeme mať.

Raz Pán Boh milosť odníme, potom – tak ako Paľko Čenkovie prosil o chlieb pre hladné bruško – tak aj my budeme hladní a smädní prahnúť po Slove Božom. Ale ho nikde nebude, lebo Boh si ho vezme (prečítaj si Amosa 8,11-12 o hlade a smäde po Božom slove). Situácia je totiž desivá, mnohí kresťania Božím vzácnym Slovom pohrdame, alebo jeho zmysel prekrúcame, alebo si vyberáme len to, čo sa nám hodí... a tak privolávame na seba a naše rodiny veľký Boží hnev! Písmo Sväté treba brať vážne a byť mu poslušný.

Neodkladajme tento vzácny Chlieb Boží stranou, nedovoľme, aby na najvzácnejšiu Knihu života padal prach. Nech sa stane našim každodenným pokrmom. Veď **„nie samým chlebom bude človek žiť, ale každým slovom, ktoré vychádza z úst Božích.“** „**Spriateľ sa s Bohom a ži v pokoji, tak príde k tebe blaho. Prijmi ponaučenie z Jeho úst a vezmi si k srdcu Jeho slová**“ (Mt 4,4; Jób 22,21-22).

Danka Zubčáková

Sola scriptura

- čo to pre nás znamená?

Reformačný princíp „Sola Scriptura“ (jedine Písmo) je jedným zo základných princípov, ktoré radi zdôrazňujeme hovoriac o našej, „luteránskej“ tradícii. Spolu so „Sola Gratia“ (jedine milosť), „Solus Christus“ (jedine Kristus) a „Sola Fide“ (jedine viera) tvorí jeden zo základných kameňov, na ktorých naša viera stojí. Ako však tejto fráze rozumíme a akým spôsobom ju uplatňujeme vo svojom praktickom živote? Často sa nám stáva, že sa pri rozhovoroch s veriacimi, ktorí sú príslušníkmi iných kresťanských cirkví, dostaneme do rozpakov a nevieme tento dôležitý princíp uspokojujúco vysvetliť.

Táto fráza pochádza z latinčiny. Slovíčko „solá“ znamená „samotný“, „zemný“, „základný“. Slovo „scriptura“ znamená „spisy“ vo význame „Písmo, Biblia“. Veta „Sola Scriptura“ teda znamená „jedine Písmo“, „samotná Biblia“. Ako živý Boží hlas, ako mocný príbeh dejín spásy, ako pravidlo viery je Biblia pre každého kresťana autoritou a pravdou.

Otázka, čo to vlastne znamená „Sola Scriptura“, vystupuje do popredia vždy vtedy, keď sa snažíme dať do správneho pomeru Písmo a kresťanskú Tradíciu, alebo keď zápasíme s úsilím nájsť v Biblii živý Boží hlas, ktorý prehovára ako do konkrétne-

ho života jednotlivca, tak aj do kresťanského spoločenstva. Táto otázka ožíva aj v momentoch, keď príde reč na kultúrne a dobové biblické pasáže – čo z toho platí aj dnes, pre nás? Niektoré kresťanské cirkvi zdôrazňujú jedinečnosť Biblie, zdôrazňujú jej neomylnosť (Boh vdýchol celé Písmo, každé jedno písmenko) a zaznávajú, ba mnohokrát až démonizujú kresťanskú Tradíciu považujú ju za čisto ľudský výmysel, ktorý vlastne neomylnosť Biblie potiera a relativizuje. Iné kresťanské cirkvi považujú aj Bibliu aj Tradíciu za dôležité a skôr hľadajú ich vzájomnú interakciu a úlohu v živote jednotlivca a aj kresťanského spoločenstva hovoriac, že Boh používa obe, aby ľudí povolal k sebe, aby smeli byť súčasťou Jeho tela, Cirkvi, kde On sám je Hlavou.

Princíp „Sola Scriptura“ vystupuje do popredia v období Reformá-

cie, v období, keď Biblia nebola bežne prístupná každému, skôr bola veľmi drahou ručne písanou knihou, ktorú vlastnili bohaté katedrály, či kláštory. Martin Luther verejne vystúpil proti veciam, ktoré diskreditovali vtedajšiu katolícku cirkev a ktoré boli vyslovene proti-biblické (ako napríklad odpustky). Na toto reaguje Luther, keď hovorí: „Pokiaľ nie som presvedčený svedectvom Písma alebo tými najzrozumiteľnejšími argumentmi, pokiaľ nie som presvedčený na základe pasáží, ktoré som citoval a pokiaľ takto neslúžia môjmu svedomiu viazanému Božím slovom, svoje tvrdenia nemôžem odvolať a ani neodvolám, pretože pre kresťana je nebezpečné hovoriť proti svojmu vlastnému svedomiu. Tu stojím, inak nemôžem; nech mi Boh pomáha! Amen!“ Lutherova argumentácia v prospech „Sola scriptura“ je argumentáciou proti zneužívaniu Písma a proti nebiblickému či vyslovene protibiblickému učeniu a praktikám. Aby však všetci kresťania mohli sami posúdiť, čo je a čo nie je proti Biblii, bolo nevyhnutné, aby sa Biblia stala súčasťou života každého kresťana, aby ju mohli čítať a aby jej mohli rozumieť. Preto Luther Bibliu preložil a vďaka vynájdeniu kníhtlače sa z mimoriadne drahej knihy stala bežná dostupná literatúra.

Ak sa pozrieme ešte hlbšie do histórie kresťanstva, zistíme prekvapujúcu vec. Biblický kánon, teda spisy, ktoré do Biblie patria a ktoré sú súčasťou posvätných, môžeme pove-

dať aj nedotknuteľných spisov, bol uzatvorený až na začiatku 5. storočia. Debata o tom, ktoré spisy skutočne sú dôležité a smerodajné, nezačala skôr než koncom 2. storočia, keď sa kresťania museli brániť vplyvu gnosticizmu – gnostik Markion vlastne vytvoril ako prvý zbierku spisov, ktoré mali byť konštitutívne vo veciach kresťanskej viery, vytvoril prvú bibliu. Gnostici boli elitnou skupinou v rámci kresťanstva, ktorí však išli vysoko nad rámec kresťanskej viery hovoriac, že človek môže byť spasený, ak pozná „tajné“ učenia, ktoré Kristus priniesol a ktoré sú určité len niektorým vyvoleným, vôbec nie všetkým. Reakciou predstaviteľov oficiálnej kresťanskej cirkvi teda bola debata o tom, ktoré spisy majú byť súčasťou oficiálne zostavenej knihy. Pevne veríme, že hlavnú úlohu v tomto dlhom, niekoľko storočí trvajúcim procese zohrával Duch Svätý, ktorý týchto ľudí viedol, kým sa kánon (teda Písmo) definitívne uzatvoril. Samotná Biblia, Písmo, teda je súčasťou kresťanskej Apoštolskej Tradície, spočiatku ústnej, neskôr písomne fixovanej, ale to, čo je hlavné – všetko sa odohrávalo pod mocou a vedením Ducha Svätého.

Princíp „Sola Scriptura“ vôbec nie je v ostrom rozpore s kresťanskou Apoštolskou tradíciou, ako sa to niektoré kresťanské cirkvi snažia prezentovať. Apoštolská Tradícia je živou a nevyhnutnou súčasťou kresťanskej Cirkvi podobne, ako je tradícia živou, bežnou a nevyhnutnou sú-

časťou života každého človeka – je to teda niečo úplne prirodzené. Úlohou kresťanského spoločenstva, Cirkvi, je Tradíciu zachovávať a zároveň vytvárať – a to sa deje pod vedením Ducha Svätého. Lebo v každom momente svojho života Cirkev Tradíciu žije a zároveň vytvára – čítaním Písma, vykladaním Písma a praktickým životom podľa Písma. Písmo, Biblia, nám poskytuje pevný základ, na ktorom sa naše, nami vytvorené tradície smú a majú zakladať. Práve preto sa kresťania v rámci kresťanských spoločenstiev vždy musia nanovo vrátiť k princípu „Sola Scriptura“, ku základnej, aj konečnej autorite Božieho Slova. Živý Boží hlas v Písme nás jednoznačne privádza späť k Zdroju poznania a pravdy, späť k Stvoriteľovi, Vykupiteľovi a Posvätitelovi, ktorý je Pravdou a ktorý si nikdy neprotirečí.

Mgr. Katarína Valčová, PhD.

Ján Hus ako kazateľ v Betlehemskej kaplnke

Po štvorročnom pôsobení na artistickej fakulte Hus vedel, že univerzitnú kariéru musí zavŕšiť štúdiom na jednej z troch vyšších fakúlt. Voľba teologickej fakulty predpokladala nielen titul Majstra slobodných umení, ale i vysvätenie za kňaza. Hus sa pre cirkevnú dráhu pravdepodobne rozhodol omnoho skôr, a to nielen z existenčných dôvodov. V čase svojho učiteľského pôsobenia zistil, že ho baví vystupovať na verejnosti a že je rád stredobodom pozornosti – v tejto veci sa u neho prejavoval akýsi narcizmus. Dňa 8. apríla sa nechal vysvätiť a do pol roka sa stal kňazom.

Vysvätenie za kňaza ešte nezaručovalo zaistenú existenciu. K tej bolo potrebné získať tzv. obročí – benefity – obdoba nášho vokátora. Hus na začiatku svojho kazateľského úradu spôsobil istý rozruch – nie však na kazateľnici, ale na fare, kde farári po dobrom obede preberali horúcu otázku, či v hostii po jej konsekrácii zostáva hmotná podstata.

8. marca 1402 ostala Betlehemská kaplnka bez kazateľa. Podľa zakladateľskej zmluvy Betlehemskej kaplnky mali traja najstarší majstri českého univerzitného národa Karlovej univerzity po porade s purkmistrom (starosta – predseda mestskej rady, richtár) Starého Mesta pražského navrhnúť k výberu troch kandidátov. Či sa celá procedúra nominácie odohrávala takýmto spôsobom, to nevieme s istotou povedať. Podľa historických dokumentov vieme, že v tom čase kramár – obchodník Kříž zastával úrad staromestského purkmistra. Nepochybne bol to on, kto odporučil generálnemu vikárovi Jána Husa za kazateľa do Betlehemskej kaplnky.

„Ustanovujeme ctihodného mistra Jana z Husince právoplatným rektorom a duchovným správcem v kapli svatých Neviňátek, zvané lidově Betlém, ležící na Starém Městě pražském, uprázdněné dobrovolnou rezignací ctihodného muže Štěpána z Kolína, posledního a bezprostředně předcházejícího rektora této kaple, kterou složil do našich rukou, my sme ji přijali a připustili.“

Takto znie časť listiny, ktorú 14. marca 1402 vystavil arcibiskupský vikár Ojř a nechal ju založiť do úradných kníh arcibiskupstva. Ján Hus bol v tom čase už piatym rokom univerzitným majstrom. Doposiaľ sa venoval svojmu vzdelávaniu, pretože po dosiahnutí majstrovskej hodnosti v odbore slobodného umenia (základ vedných disciplín, ako je gramatika, rétorika, aritmetika alebo astronómia) pokračoval v štúdiu teológie. Ako väčšina vtedajších absolventov univerzity sa nechal rovnako vysvätiť za kňaza, a to v júni roku 1400. V prvých dvoch rokoch svojho kňazstva príležitostne kázal ako hosť na rôz-

nych miestach. Už vtedy si získaval pozornosť poslucháčov. Menovaním za rektora Betlehemskej kaplnky sa mu stal kazateľský úrad životným poslaním.

Ján Hus sa do role kazateľa veľmi rýchlo vžil. Ako správca kaplnky, ktorá nemala svoju farnosť – svoj cirkevný zbor, nemal Hus – dnes by sme povedali tzv. parochiálne právo. Betlehemská kaplnka sa nachádzala vo farnosti sv. Filipa a Jakuba. To pre Husa znamenalo, že musel predovšetkým dobre vychádzať so správcou – farárom tejto farnosti. A tak Hus uzavrel s filipojakubským farárom Mikulášom Zeiselmeisterom dohodu. 1. apríla 1403 sa obaja stretli v dome profesora teológie Jana Eliáša, aby upravili svoje vzťahy. Keďže betlehemská kaplnka bola konkurenciou, filipojakubský farár chcel odškodnenie v ročnej výške 180 grošov. Hus musel obmedziť spievané omše, aby načisto nerobil konkurenciu filipojakubskému farskému kostolu. Príťažlivosť Betlehemskej kaplnky predovšetkým spočívala v kázanom slove, pre ktoré sa ľudia sami rozhodovali. A tak sa na bohoslužbách stretávalo okolo 3000 ľudí, čo bola desatina obyvateľov Starého Mesta pražského.

Prevzatím miesta správcu Betlehemskej kaplnky sa Husovo existenčné zaistenie zlepšilo. Teraz už nemusel úzkostlivo počítať, či bude mať na chlieb a pivo. Ročne dostával 9 kôp grošov, ktoré sa časom zvýšili na 20. To mu postačovalo k dôstojnému živobytíu, zvlášť keď ešte k tomu pripočítame i taxy z univerzitných prednášok a skúšok. Husovi však pribudli aj povinnosti, ktoré predtým nemal. Pravidelný dôchodok mu plynul z poddanských dávok, ktoré bolo potrebné vyberať od ľudí, a to nebolo príjemné, pretože ľudia o tom

vedeli. Neskoršie písal a kázal o živiteloch spoločnosti. Veľmi dobre poznal situáciu poddaných a ich starosti. Nemal však najmenší dôvod požadovať zrušenie poddanských dávok, pretože by nemal z čoho žiť.

Očakávalo sa, že českí veriaci budú pamätať na Betlehenskú kaplnku vo svojich milodaroch a oferách, čo sa aj stalo. Ale aby sa zamedzilo farárskej lakomosti, ktorá v tom čase chcela všetko zužitkovať vo svoj prospech, zakladateľ Betlehemskej kaplnky prikázal tieto peniaze ukladať do zvláštnej pokladne, ktorá mala tri zámky. Prvý kľúč vlastnil kazateľ Betlehemskej kaplnky, druhý niekto z najstar-

ších kolegov majstrov českého národa na fakulte a tretí samotný patrón alebo ním poverená osoba. Pokiaľ tieto peniaze neboli potrebné na opravu kostola, tak sa mohli požičiavať – cirkev už v tom čase pamätala aj na chudobných.

Prekvapením však je, ako si Hus v tomto ohľade počínal. Už v júni 1402, tri mesiace po svojom menovaní do Betlehemskej kaplnky, požičal spolu s farárom Janom Žídkem 10 kôp grošov (1 kopa – 60 grošov = hrivne striebra – 253g) istému Habartovi z Chrasti. Šlo o krátkodobý uver, ktorý mal splatiť do 15. augusta. Hus mal z toho trochu problém, pretože ešte v decembri roku 1403 z dlhu nebolo nič splatené a na poslednú splátku si museli obaja veritelia počkať až do mája roku 1407. Z krátkodobého úveru sa stal akosi nečakane dlhodobý – 5-ročný.

Podobných transakcií Hus urobil niekoľko. Nikdy sa však nehovorí o úroku. Ten bol stanovený do výšky 10% a považovaný za prístupný a legitímny – biblická desatina. Aj Husov priateľ Štěpán z Pálče sa často ocitol v situácii, že si musel požičať. Hus sa 7. júna 1402 zaručil za jeho dlh vo výške 7 kôp a 50 grošov.

Pravdepodobne Ján Hus v Betlehemskej kaplnke, pokiaľ bol jej správcom, predniesol okolo 3000 kázni. Toto číslo na dnešné pomery sa nám zdá byť úctyhodné. Ale bol objem a účinok kázni v Betlehemskej kaplnke na vtedajšie pomery mimoriadny? Pri pohľade na intenzitu kázania v neskorom stredovekej Európe musíme odpovedať skôr záporne. Známi a žiadani kazatelia tej doby boli zvyknutí na to, že ich vystúpenia lákali veľké množstvo poslucháčov.

Najúspešnejší kazatelia svojej doby dokázali svojich poslucháčov upútať tým, že vynikajúco ovládali rétoriku a rétorické techniky práce s ľuďmi. Svo-

jimi teatrálnymi vystúpeniami a až premrštenými gestami, rôznymi dialogickými vložkami a vizuálnymi pomôckami dokázali zaujať pozornosť ľudí. Oblube pri kázaní sa tešili rôzne ilustračné historky, živé príklady, poučné alegórie a názorné prirovnania z každodenného života.

Pražské publikum v dobe Jána Husa takúto kazateľskú prax dobre poznalo. Okrem toho kázne tejto doby sa stávali pevnou súčasťou vyhlasovania odpustkov, pri ktorých sa používalo dosť teatrálného umenia na zastrašenie ľudí peklom. Ján Hus však prichádza s náučnou, povznášajúcou a náboženskou kázňou – tento štýl sa začína objavovať u reformných kazateľov. No popri tom využíva aj iné rétorické prostriedky a techniky. Keď z trónu rímskeho kráľa zosadili Václava IV, tak v jednej kázni sa Hus sťažuje, že Česi akoby sa ani nebránili, akoby nebránili svoju vlasť, preto sú biednejší než psy a hady, ktoré si svoje hniezdo chránia. Prirovnanie Čechov k psom a hadom poukazuje na Husa ako na slovné obratného kazateľa. Názorné prirovnania a poučné príbehy nachádzame tiež v jeho najstaršej zbierke kázni nazwanej „*Puncta*“, ktorá odráža počiatky Husovej kazateľskej činnosti.

Kázne a postily, ktoré sa zachovali v rukopisoch, nie sú však doslovnými kázňami, ktoré predniesol Ján Hus v Betlehemskej kaplnke. Niektoré kázne sú len Husove poznámky, ktoré mu slúžili k predneseniu kázne. Iné sú len poznámky, ktoré niekto zapísal počas kázne. Tieto zápisy boli dodatočne revidované Husom, to znamená, že Hus v mnohých prípadoch dopĺňal po prednesení kázne samotný text. O tejto skutočnosti vieme preto, lebo sa zachovali texty kázni, ktoré sa ručne prepisovali v niekoľkých exemplároch, keďže v tej dobe ešte neexistovala kníhtlač. Do jedného z nich Hus po čase zasiahol a určité veci zmenil alebo úplne prepísal.

Asi najbližšie ústnemu prednesu budú Husove kázne, ktoré predniesol v latinskom jazyku na pôde univerzity. Zachovali sa nám v jeho rukopise dve synodálne kázne a šesť univerzitných kázni – z toho sú dve kázne, ktoré predniesol na slávnostnej omši za zakladateľa univerzity Karla IV.

Väčšina zachovaných kázni pochádza z jeho činnosti ako ľudového kazateľa v Betlehemskej kaplnke. Hoci ich prednášal po česky, písomne sa šíрили v latinskom jazyku. Ako vznikal latinský text týchto kázni? Hus na konci cirkevného roka zozbieral svoje podklady a zapracoval ich do knižnej podoby, v ktorej ich dal k dispozícii rôznym študentom a kazateľom a tí ich preložili do latinčiny. Narážky na cirkevnú politiku danej doby neboli v takomto texte kazateľovi k veľkému úžitku, ak chcel kážeň použiť. Pre dnešnú dobu a výskum Jána Husa sú však veľmi dôležité.

Husovi potom vychádzajú rôzne zbierky kázni, a to v roku 1404/1405 – *Collecta*. Z týchto kázni bola aktuálna cirkevná politika a polemické zmienky vypustené. V roku 1411/1412 *Postilla adumbrata* (*postila v nástinu*) – tá

prešla dokonca Husovou redakciou. Obsahuje niekoľko narážok na búrlivý rok jeho života – 1412. Ďalšia. Ďalšia skupina Husových homiletických diel, ktoré boli označené ako biblický kurz, súvisí s jeho učiteľskou činnosťou. Patria približne do doby, keď prednášal na univerzite, na teologickej fakulte ako bakalár. Postila de tempore nazývaná aj *Leccionarium bipartitum* (*Dvojdielny lekcionár*) obsahuje kázne na výročité sviatky, pôstnu dobu a pašiový čas.

Zvláštnu skupinu kázni tvoria Betlehemske kázne z roku 1410/1411. Tieto kázne neboli spracované Jánom Husom a ním revidované. Pochádzajú od jeho dvoch žiakov, ktorým majster zveril svoje materiály za účelom zverejnenia. Keďže obaja žiaci počas kázni si robili aj svoje zápisky, tak tieto zápisky vsunuli do týchto kázni. Toto Husovo dielo je zvláštne tým, že nám podáva obraz o Husovi ako o teológovi a na druhej strane nám predstavuje kazateľa, ktorý podľa danej situácie reaguje svojimi kázňami na danú dobu.

V Husových kázňach je zaujímavé sledovať aj vývoj jeho teologického myslenia. Dá sa to na biblických textoch, na ktoré kázal niekoľkokrát v rôznom období. Napríklad na 15. nedeľu po Sv. Trojici kázal na text z Mt 6,24. **„Nikto nemôže slúžiť dvom pánom; lebo buďto jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým pohrdne. Nemôžete slúžiť Bohu aj mamone.“** Výklad hlavného textu Hus vždy prispôbil konkrétnym okolnostiam a potrebám poslucháča. V jednej postile (Punkt) sa snažil zrozumiteľne podať výklad, čo to znamená: **„Nemôžete slúžiť Bohu i mamone.“** Túto skutočnosť ozrejmil slovami sv. Augustína: *„ľudské oko nemôže súčasne hľadiť smerom k nebu a zároveň smerom k zemi. Tak ani náš duchovný zrak nemôžeme naraz upierať na nebeské i pozemské veci.“*

Úspech a význam Husa ako kazateľa spočíval v cielenom poučení, ktoré poskytoval svojim poslucháčom, no zároveň aj v tom, že otvorene a verejne kritizoval zlo, ktoré sa páchalo v spoločnosti, i keď priznal, že spočiatku mal strach, ako to bude prijaté. S kritikou zla súviselo reformné kázanie, ktoré sa dotýkalo hrozných praktík cirkvi, odzrkadľujúcich sa v spoločnosti i samotnom meste pražskom. Betlehemska kaplnka mu poskytovala na to priestor, ktorý on využil obratne a cieľavedome a vďaka rastúcej odvahe kritizovať zlo, sa stával čoraz viac populárnejším kazateľom.

Roman Porubän

Použitá literatúra:

Kronika Českých zemí, Fortuna Print, Praha 1999

Kantůrková Eva.: Jan Hus, Ideál, Praha 2008

Kejř Jiří.: Ján Hus známý i neznámý, Univerzita Karlova v Prahe, Nakladatelství Karolinum 2015

Kejř Jiří.: Husův proces, Vyšehrad, Praha 2000

Liška Vladimír.: Husitství – lesk a bída české reformace, Fontána, Olomouc 2009

Soukup Pavel.: Ján Hus život a smrt kazatele, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2015

Šmahel František.: Ján Hus, život a dílo, Argo, Praha 2013

Z denníka jednej Biblie

(či mnohých)

Nový rok

Môj majiteľ ma zobral vážne do rúk. Dostal ma ako darček k Vianociam. Potešilo ho to. Na začiatku nového roka si dal predsavzatie, že ma bude pravidelne každý večer čítať. Urobil si plán čítania, zohnal si rôzne pomôcky a komentáre, aby ma lepšie pochopil.

Február

Od nového roku však ležím na nočnom stolíku bez povšimnutia. Z perín sadá na mňa prach. Môj majiteľ neplní predsavzatie ani na 10%. Keď sa mu už podarí zobrať ma do rúk, tak väčšinou nado mnou zaspí a nepamätá si ani prvý verš, ktorý prečítal. Táto skutočnosť ma vonkoncom neteší. Jeho nadšenie pre čítanie veľmi rýchlo splaslo ako bublina.

Marec

Konečne si ma vzal môj majiteľ na biblickú hodinu. Doposiaľ si ma nebrával na biblické hodiny. Myslel si, že stačí, keď Bibliu má farár a okrem neho sa nájdu ešte jeden či dvaja poctivci, ktorí si donesú na biblickú hodinu Bibliu. Myslela som si, že je logické, keď človek študuje Bibliu, že ju musí držať vo svojich rukách, ale vidím, že u ľudí táto logika nefunguje.

Na biblickej hodine sa čítal malý odsek z Jóbovej knihy a môjmu majiteľovi to dalo veľa námahy. Nako-

niec musel nalistovať obsah a zistiť, na ktorej strane sa nachádza Jóbova kniha. Kým však patričný text našiel, bol už dávno prečítaný. To svedčí o tom, že môj majiteľ ma vôbec nepozná a má ma najradšej na nočnom stolíku.

April

S blížiacou sa Veľkou nocou nastalo v dome veľké upratovanie. Bola som premiestnená z nočného stolíka na čestné miesto do knižnice, medzi samé dôležité knihy. Tam som sa dobre vynímala. Ale čo z toho. V tejto domácnosti nastalo toľko zhonu pred Veľkou nocou, že môj majiteľ nemal na mňa vôbec čas.

Máj

A tak si ležím medzi samými významnými knihami, svetoznámymi románmi, dôležitými slovníkmi a encyklopédiami. Vonku je jar v plnom prúde. Záhradka volá. Je potrebné siať, sadiť a potom kosiť. Pracovných povinností na poli a v záhrade je zo dňa na deň viac. A tak môj majiteľ opäť na mňa nemá čas.

Jún

Konečne som sa dostala na svetlo – z knižnice von, kde sa na mňa tlačili ostatné knihy. Majiteľ ma ticho vytiahol a len tak si listoval. Hľadal nejaký vhodný verš, ktorým by potešil svojho priateľa. Práve mu zomrel brat. Je fajn, že ho chce po-

tešiť Božím slovom. Škoda, že to robí len pri pohrebe. Takto mohol potešiť aj zosnulého skôr, ako ho Pán Boh povolal k Sebe. Dnes si už málokto uvedomuje, že som tu pre živých, a nie pre mŕtvych. Či nemám potešovať a povzbudzovať tých, ktorí sú nažive, prinášať riešenia, otvárať oči, volať ku pokániu a...

Júl

Čarovné leto, vôňa dovolenky a oddychu sa práve začína. To je šanca, že by ma mohli zobrať do rúk. Môj majiteľ teraz prišiel z výletu z Vysokých Tatier a vložil medzi moje listy akýsi chránený kvet, dokonca aj štvorlístok z ďatelinky. Ale ja nie som herbár! A čo si myslí, že štvorlístok mu prinesie šťastie? Opäť som celý mesiac ležala bez záujmu v knižnici. Sem-tam zo mňa zotreli prach. Koľká to starostlivosť, aby som sa náhodou nezadusila.

August

V tomto mesiaci môj majiteľ chodieval pravidelne na dovolenky. Aká som bola rada, keď si ma pribalil do cestovného kufra. Tešila som sa, že si ma zoberie na pláž a bude čítať ako Mojžiš prechádzal Červeným morom, alebo ako apoštol Pavel cestoval loďou na svojich misijných cestách a prinášal evanjelium ľuďom, ktorí túto radostnú správu doposiaľ nepočuli. No ako ma položil do kufra, tak ma aj doviezol späť. Ani raz ma neotvoril. Cítila som sa ako talizman ochrany na cestách. Môj majiteľ sa domnieva, že keď sa mu v živote darí, tak ma nemusí vôbec otvoriť.

September

Z knižnice sa vyberajú rozličné knihy a časopisy a ja tu stále ležím a nepohnute čakám. Možnože jedného dňa príde na mňa rad. Už ma nikto ani len neprelistuje. Je začiatok školského roka, mohli by tak urobiť aspoň majiteľove deti. Mohli by ma zobrať na náboženstvo. Ale to by mali príliš ťažkú aktovku, ruksak či tašku. A tak si nakoniec nezoberú ani učebnicu náboženstva. A môj majiteľ je s tým spokojný. „Čo to ten farár po vás všetko chce? Nech nerobí z náboženstva vedu.“

Október

Dnes zavítal do našej rodiny miestny brat farár. Majiteľ ho pozval na obed, pretože má okružle narodeniny. Farára sa predsa patrí pozvať na takúto dôležitú udalosť. Pochválil sa mu, akú má Bibliu – nové, opravené vydanie ekumenického prekladu s krížovými odkazmi. Tak som sa dostala opäť do rúk. Škoda, že len v čase, keď prišiel farár. Asi by mal chodiť častejšie. Brat farár môjho majiteľa pochválil a podotkol, že ešte ani on nemá toto nové vydanie. Po jeho odchode ma však majiteľ opäť odložil do knižnice.

November

Prišli iné starosti. Zháňanie vencov a sviečok. Pamiatka zosnulých je za dverami. Svojich mŕtvych si predsa musí môj majiteľ uctiť. Ako by potom vyzeral pred druhými! Počas týchto pútnických sviatkov na cintoríny si na mňa nespomenul. Mala som však nádej, že počas dlhých

jesenných večerov ma predsa zoberie do svojich rúk, no on radšej čítal noviny a časopisy, či rozličnú inú zábavnú literatúru, lúštil krížovky a sudoku. Okrem toho svoj čas vyplňal počúvaním hudby či pozeraním neraz stupídnych seriálov. A tak som bola po celý čas odložená v knižnici ako nejaká starožitnosť. Prečo?

December

Po roku prišiel opäť Štedrý večer. V rodine môjho majiteľa je vesele. Všetci sa tešia, že sú Vianoce. Reči sa točia okolo stromčeka, darčiekov, uvarených jedál a sviatkov. Môj majiteľ ma vyhľadal v knižnici kvôli zvýšeniu slávnostnej nálady. Keby som sa tak mohla skryť, aby ma radšej ne našiel. Načo má so mnou hrať takéto divadlo? Celý rok si ma takmer vôbec nevšimol a teraz mám byť akousi čerešničkou na torte pri štedrovečernom stole, kde prečíta: „*Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán.*“ (L 2,10.11)

Skutočne sa narodil v tejto rodine, v živote týchto ľudí Spasiteľ? Nie je to iba sviatočný text, ktorý sa patrí na Vianoce prečítať a folklór, na ktorý si už táto rodina zvykla? Ako rada by som im poslúžila, no neraz sa stávam pre nich tak vzácnou knihou, že moje čestné miesto je v knižnici alebo na nočnom stolíku, kde na mňa sadá prach a pritom moje najčestnejšie miesto je v rukách človeka, ku ktorému chce Boh prostredníctvom mňa prehovoriť každý deň. Chcem ľudí tešiť, karhať, napomínať, ukazovať im riešenia a cestu za Kristom. Ale chcú to aj oni?

Roman Porubán

POVEDALI O... BIBLI

BIBLIA SA PODOBÁ ZLATEJ BANI. KTO ALE NIE JE OCHOTNÝ KOPAŤ, NEMÁ ŽIADNU ŠANCU ZBOHATNÚŤ.

PAVEL KOSORIN

BIBLIA JE AKO MAPA. ŠTUDOVAŤ JU EŠTE NEZNAMENÁ, ŽE SA DOSTANEME DO CIEĽA. TREBA NASADNÚŤ DO AUTA, NAŠTARTOVAŤ A ÍSŤ.

ULRICH PARZANY

NIKTO NEMÁ TOĽKO PORADCOV AKO TEN, KTO MÁ BIBLIU. PAVEL KOSORIN

BIBLIA NÁS UČÍ, AKO SA IDE DO NEBA, A NIE TO, AKO JE NEBO POSTAVENÉ. SV. AUGUSTÍN

O Biblii

„Sviecou mojim nohám je Tvoje slovo a svetlo mojim chodníkom“

(Žalm 119,105).

Biblia je dnes ľahko dostupná každému. Nebolo to vždy tak. Kým nebolo kníhtlače, biblické texty sa iba odpisovali. Boli veľmi drahé. Vynález kníhtlače v 15. storočí znamenal nesmierne veľa aj pre šírenie Biblie. Sme vďační Guttenbergovi a všetkým, ktorí rozvíjali techniku kníhtlače.

Biblia nebola vždy dostupná, lebo nebolo vždy dovolené tlačiť a rozširovať ju. Dnes je to dovolené a každý ju môže mať v rozličných prekladoch, v rozličných formátoch. Javí sa nám to ako samozrejmé. Keď si uvedomíme, ako to bolo v iných dobách, vidíme, že to nie je samozrejmé. Sme vďační Pánu Bohu, že tu Biblia je a že ju každý môže mať.

Je to veľmi rozšírená kniha. Otázka je, či je také rozšírené aj jej pôsobenie. Či každý, kto má Bibliu, je pod jej intenzívnym vplyvom. Na jednej strane jej vplyv nemôže nikto poprieť. Bolo by zaujímavé sledovať, ako Biblia ovplyvnila myslenie a správanie ľudí, ako ovplyvnila dejiny a spoločnosť. Ten vplyv je nesmierne veľký. Na druhej strane by jej vplyv malo byť cítiť omnoho viac na osobných životoch mnohých jednotlivých ľudí. Z času na čas sa oddá zamyslieť nad tým, aký je jej význam.

Biblia je jedinečný dokument o stretaní človeka s Pánom Bohom.

Nejde o stretnutie v každodennom zmysle, ako keď sa stretnú dvaja ľudia. Ide o stretnutie v tom zmysle, že človek v rozličných situáciách pocíti, že vyššia moc, že Pán Boh zasahuje do jeho života. Človek je vtedy naplnený veľkou bázňou, rešpektom, lebo si uvedomuje, že sa s ním deje niečo úplne mimoriadne.

Tieto stretnutia mali význam nielen pre tých, ktorí boli priamo ich účastníkmi, ale vo všetkých dobách a situáciách majú význam pre tých, ktorí sa o týchto stretnutiach dozvedia a môžu prostredníctvom týchto správ prežiť niečo podobné. Tie originálne stretnutia majú význam aj pre nás. Časový a priestorový odstup vôbec nezmenšuje význam týchto stretnutí. Lebo nejde o náhodné stretnutia, ale o stretnutia, ktorých pôvodcom, iniciátorom je Pán Boh. Vnášal a vnáša ich preto do ľudského života, lebo vie, že k plnému a opravdivému ľudskému životu je potrebné, aby vplyv večnosti neprestajne pôsobil na život človeka žijúceho v tomto časnom svete.

Ide o stretnutia, do ktorých čitateľ Biblie môže bez ťažkostí dosadiť seba samého. Tak sa môže stať a má stať, že pri čítaní Biblie už nie je iba pozorovateľom a divákom, ktorý sleduje nejaký dej či udalosť zo vzdialenosti, ale cíti, že

je sám vtiahnutý do tohto diania. Práve vzhľadom na toto môžeme povedať, že Biblia je aj dnes živou knihou, lebo aj pre nás je cestou k stretnutiu s Pánom Bohom, k stretnutiu, pri ktorom môže vzniknúť taká istá bázeň a rešpekt ako pri tých, ktorým boli darované tie prvotné stretnutia.

Všimnime si niektoré z týchto stretnutí. Človek ucítil Božiu blízkosť, keď sa zahľadel na prírodu a vesmír a s úžasom si uvedomil, že to nemohlo vzniknúť samo od seba, ale tajomným, vznešeným, nekonečne múdрым a nekonečne mocným pôvodcom toho všetkého je Pán Boh, Stvoriteľ. Výsledkom takého stretnutia sú krásne odseky v knihe Jóbovej, v knihe Žalmov a inde, ktoré úchvatným spôsobom opisujú a ospevujú Božiu moc. Tieto state nás priamo nabádajú, aby sme sa naučili aj my takto pozeráť na prírodu a vesmír, aby sme aj vedecské knihy o prírode a o vesmíre čítali ako náboženské knihy, ktoré svedčia o Stvoriteľovi a pomáhajú nám odhaľovať dômyselnosť a krásu jeho diela.

Človek cítil Božiu blízkosť, keď sledoval dejiny a uvedomil si, že aj

do tohto diania zasahuje Pán Boh. Boli to predovšetkým izraelskí proroci, ktorým Hospodin daroval tento spôsob videnia. Proroci nás naučili pozeráť na dejiny ako na dianie, ktoré usmerňuje Pán Boh. Ale aj taká kniha Zjavenie Jána je veľkolepým svedectvom toho, že napriek všetkým záhadám de-

jín dejiny sprevádza Pán Boh a vedie ich k cieľu, ktorý im On určil. Aj tu sme pozvaní, aby sme si osvojili rovnaký pohľad.

Proroci sa stretali celkom osobitým spôsobom s Hospodinom, keď im dával poverenie a posolstvo, ktoré mali priniesť izraelskému národu, ale aj iným národom. Stretnutia prorokov s Hospodinom sú neraz opísané dramatickým spôsobom. Pri čítaní prorockých statí si uvedomujeme jednak to, že to, čo hovorili proroci, má platnosť aj pre nás, ale okrem toho si uvedomujeme, že aj nám Pán Boh dáva určité poverenie, i keď malých rozmerov, a že žiada, aby sme ho verne plnili.

Jedinečným a vrcholným spôsobom sa ľudstvo stretlo s Pánom Bohom v celom pôsobení a diele Božieho Syna Ježiša Krista. Mnohí v Jeho dobe, keď sa s Ním stretli, cítili: Tu sa stretávam s večnosťou, tu Boh

zasahuje do môjho života. A skutočnosťou je, že pod vplyvom tohto stretnutia sa zmenili životy mnohých ľudí, ktorí sa tak stali celkom novými ľuďmi. Pri čítaní týchto biblických statí mnohí ľudia aj v iných dobách prežívali stretnutie s Pánom Bohom, s Ježišom Kristom tak intenzívne, že sa podobná obnovujúca zmena odohrala aj v ich živote. Aj my sme pozvaní k takémuto tvorivému, obnovujúcemu stretnutiu.

Ľudia sa stretali s Pánom Bohom, keď si uvedomili, koľko dobrých vecí, telesných aj duchovných, vložil do ich života. Keď pochopili, že to nie je náhoda, ale dar láskavého nebeského Otca, celkom spontánne vytryskli z ich srdc a úst slová vďaky, a aj tie máme zapísané v Biblii. Pri ich čítaní si uvedomujeme, že sa aj my máme naučiť takto pozeráť na všetko dobré, čo je nám dané v živote – a ďakovať.

Biblia opisuje stretnutia ľudí s Pánom Bohom, ľudí, ktorí sa dopustili hriechu. Hneď na začiatku Biblie sa spomína známe stretnutie Adama a Evy s Hospodinom. Tam sa opisujú aj závažné následky hriešneho rozhodnutia, hriešnej vzbury. Ale aj na iných miestach Písma sa pri jednotlivých hriechoch, ktorých sa ľudia dopustili, hovorí o tom, ako Pán Boh vzbudil v nich výčitky svedomia, a ak si to sami neuvedomili, tak ich k tomuto závažnému poznaniu viedol aj prostredníctvom druhých, napríklad v prípade kráľa Dávida prostredníctvom proroka Nátana. Takéto state nám pripomínajú, že Hospodin vi-

dí aj všetky naše hriešne rozhodnutia a hriešne činy. Potom aj my cítime na sebe Hospodinov hodnotiaci, kritizujúci pohľad.

Človek sa stretáva s Pánom Bohom vo svojom utrpení, najmä dlhom a ťažkom. Veľký dokument ťažkého utrpenia, zdanlivo nevypočutých modlitieb, dlhého čakania, kráčania po okraji priepasti zúfalstva, ale napokon aj konečného svetla a riešenia máme v Jóbovej knihe. Trpiaci človek tam nielen z diaľky sleduje Jóbove osudy a jeho životnú cestu, ale sám je vtáňovaný do podobného procesu a podobného chápania a zvládnutia svojho utrpenia.

Človek sa stretáva s Pánom Bohom, keď ho trápia otázky o zmysle života a keď pred nimi nedokáže utiecť, keď ho trápi otázka, prečo je vo svete toľko utrpenia, zla a nespravodlivosti, otázka, či to má tak ostať do nekonečna, alebo či sa približujeme k nejakému definitívnemu riešeniu. Človek si vtedy uvedomuje, že tieto otázky nie sú náhodnými myšlienkovými nápadmi, ale že ich Hospodin vložil človeku do srdca, aby ho takto donútil hľadať Hospodina, pýtať sa na Neho, či už vo forme náboženských otázok, alebo formou otázok skeptických, agnostických, ateistických. Veľkým dokumentom takého stretnutia s Hospodinom je starozmluvná kniha Kazateľ. Kto si ju číta, veľmi rýchle si uvedomí: Veď ani tie moje otázky o zmysle života nie sú mojím výmyslom, ale v nich ku mne prichádza Hospodin.

Človek sa stretáva s Hospodinom v zúfalých situáciách svojho života, keď už sám nevidí východisko a keď má dojem, že sa končí jeho cesta ako pred nepreniknuteľným múrom. Keď potom príde riešenie, ktoré nečakal, ktoré by si nebol ani vedel predstaviť, uvedomuje si: *To vyššia láskavá sila zasiahla do môjho života*. Uvedomuje si: *Stretol som sa s Hospodinom*. Tieto skúsenosti sú takisto zapísané v Biblii. Keď o nich čítame, vedú nás k tomu, aby sme vo svojom živote objavili príležitosti, keď sme sa už my týmto spôsobom stretli s Hospodinom. A aby sme podobné stretnutie a podobné Božie zásahy čakali aj v budúcnosti.

Mohli sme uviesť len niekoľko typov stretnutí ľudí s Pánom Bohom, o ktorých sa hovorí v Biblii. Je ich

omnoho viac. Prakticky sú takéto stretnutia zapísané na každej strane Biblie. Každý z nás môže pokračovať v ich objavovaní. Dnes nám šlo predovšetkým o to, aby sme sa naučili pozeráť na Bibliu ako na knihu stretnutí človeka s Pánom Bohom, a aby sme sa naučili do mnohých z týchto stretnutí dosadzovať seba a tak prežívať podobné stretnutia, o akých sa tam hovorí. Keby sme si osvojili tento pohľad, veľmi rýchlo by sa Biblia stala živou knihou s nedozerným obnovujúcim a obohacujúcim vplyvom na náš život. Potom by sme mohli zopakovať ako svoju skúsenosť slová autora 119. žalmu: „*Sviecou mojím nohám je Tvoje slovo a svetlom mojím chodníkom.*“

Ján Grešo

(Z knihy Jána Greša

Sila lásky premieňa, Bratislava 2013)

Luther a Melanchthon v Lyceálnej knižnici

Každoročne si pripomíname pamiatku reformácie na Službách Božích v kostole. Deti sa učia v škole o reformácii na hodinách dejepisu, lebo má, podobne ako kníhtlač, veľký význam v dejinách ľudstva, a to aj napriek tomu, že už odvtedy ubehlo 498 rokov.

V Lubici Tomáš Preissner už roku 1520 prečítal Lutherove tézy a kežmarský cirkevný zbor patrila medzi prvé zbory v Hornom Uhorsku, ktorý prijal reformačné učenie M. Luthera príchodom kňaza Juraja Leudischera (1531), ale to je už väčšine kežmarských evanjelikov dobre známe. Takisto aj škola, ktorú tento cirkevný zbor zreformoval (1533) a knižnica, ktorá existuje od r. 1600. To sú všetko fakty, ktoré sú viac-menej známe. Stále sa hovorí o výnimočnosti knižnice, o jej cenných zbierkach, o hodnotách, ktoré nadchnú nielen odborníkov, oficiálne vzácné návštevy, ale aj obyčajných laických návštevníkov. Ale málokto si možno uvedomuje, že sú tu naozaj skvosty a môže-

me byť právom hrdí, že sú súčasťou majetku nášho cirkevného zboru. Pravdepodobne je ťažké si len tak predstaviť, aké reformačné knihy sú v Lyceálnej knižnici, preto mi dovoľte v krátkosti predstaviť zopár diel.

Reformácii pomohla aj kníhtlač, ktorú vynášiel Johann Gutenberg (1445). Náklady na tlač kníh sa totiž znížili a vlastníť ich už mohli aj nižšie sociálne vrstvy. Novou kníhtlačou sa reformačné spisy mohli šíriť v krátkom čase a vo veľkých množstvách. V tom čase bola každá písomnosť veľmi cenná, ľudia si vážili a cenili každú vytla-

čenú knihu, či brožúru. Tlač mala značnú váhu a vplyv. Keďže obyvatelia Spiša boli vo veľkej miere Nemci, spisy sa čítali v ich rodnom jazyku, čo im dodávalo hodnovernosť a Nemecko, ako ich pôvodná krajina, bolo miestom, odkiaľ prichádzal pokrok. Prinášali ich so sebou kežmarskí a spišskí študenti, ktorí študovali na nemeckých univerzitách, ale i obchodníci zo svojich ciest do Nemecka. Niektoré sa dostali do knižnice ako dary významných činiteľov reformácie na Slovensku, veď osobnými priateľmi Philipa Melanchthona boli Leonard Stöckel a Ján Sommer, učiteľia kežmarskej školy, a preto diela Melanchthona sú hojne zastúpené v knižnici. Z ostatných reformačných činiteľov môžeme spomenúť diela Lutherovho wittenberského spolupracovníka J. Bugenhagena, M. Amsdorfa, J. Sturma, L. Huttera atd. Diela švajčiarskych reformátorov Jeana Calvina a Ulricha Zwingliho, H. Bullingera, M. Bucera atd. Čo sa týka predreformačných autorov, nesmieme zabudnúť na Majstra Jána Husa s Postyllou (1564) a takisto Girolama Savonarolu. Niekomu sú tieto mená známe, iným možno nie.

Dr. Martin Luther bol ako autor veľmi činný a napísal mnoho diel, preto snáď neprekvapí, že aj v našej knižnici má najväčšie zastúpenie. Napočí-

tala som ich 308, z nich je 98 zo 16. storočia a 63 dokonca za čias jeho života, to znamená do r. 1546. Sú to veľmi vzácne diela hlavne svojím obsahom, pretože sa jedná o základné spisy reformácie. Najstarším zachovaným dielom je dielo - Eyn deutsch Theologia (nemecká teológia) z r. 1518, teda rok po reformácii! Z roku 1520 je to viacero kázni vytlačených vo Wittenbergu, v ktorých sa zaoberá takými témami ako napr.:

- Vom missbrauch der Messen (o zneužívaní omši)
- Von der Freyheit einiss Christen mensche (o slobode kresťana)
- Von den gutten wercken (o dobrých skutkoch)
- Ain Sermon von der Beraytung zum sterben (kázeň o príprave na smrť)
- An den Christlichen Adel teutscher Nation (obracia sa ku kresťanskej šľachte nemeckého národa)

Z ďalších diel:

- Von den Schlüsseln (o kľúčoch kresťanského učenia) 1530
- Warnunge an seine liben Deutschen (napomenutie jeho milým Nemcom) 1531
- Ain Christlicher Sermon von gewalt Sant Peters (kázeň o Petrovej moci) 1522
- Ein Sermon von Christlicher gerechtigkeit odder vergebung der sunden (kázeň o kresťanskej spravodlivosti a odpustení hriechov) 1530
- Ein Brieff an den Cardinal Ertzbischoff zu Meyntz (list kardinálovi arcibiskupovi z Mainzu) 1530
- Auslegung der Euangelien (výklad evanjelií) 1532
- Der 82. Psalm / ausgelegt (výklad 82. Žalmu) 1530
- Von den Letzten Worten Davids (o posledných slovách Davida) 1543
- Biblia, Das ist die gantze Heilige Schrift (Biblia, to je celé Sväté písmo) 1564
- Tischreden (reči pri stole) 1574

Nesmieme zabudnúť na jeho Malý katechizmus - Catechesis minor, Germanice, Latine, Graece et Ebraice ... nemecky, latinsky, grécky a hebrejsky, 1660

Philip Melanchthon, ktorý bol profesorom gréčtiny na univerzite, bol takisto veľmi autorsky činný. V zbierkach lyceálnej knižnice máme 157 titulov, z toho 67 zo 16. storočia a 38 ešte počas jeho života. Medzi teologickými dielami sú také unikáty, ako napr.:

- Annotationes in epistolam Pavli ad Romanos (poznámky k Pavlovmu listu Rimanom) 1523
- Confessio oder Bekanntnus des Glaubens (obrana viery) 1530
- Heubartikel Christlicher Lere (hlavné články kresťanského učenia) 1556
- Corpvs Doctrinae Christianae (súhrn kresťanského učenia) 1565
- Vom Unterschied des alten vnd newen Testamentes (o rozdieli Starého a Nového zákona) 1571
- Liber de anima (kniha o duši) 1562

Zaujímavé sú aj jeho učebnice:

- Grammatica latina (latinská gramatika) 1552
- Ethica doctrinae elementa (základy etiky) 1561
- Libellvs Graecae Grammatica (kniha gréckej gramatiky) 1564
- Elementorvm rhetorices (základy rétoriky) 1588
- Rudimenta Geometriae (prvé pokusy geometrie) 1588
- De dimensione terrae... aliquot insignvm locorvm Terrae Sanctae (o rozmeroch sveta – miesta v Svätej zemi) 1587
- Initia doctrinae physicae (začiatky učenia fyziky) 1570

Týchto zopár titulov, to bola len malá informatívna ukážka toho, čo sa nachádza v knižnici, lebo vymenovať len unikáty zo 16. storočia by bolo na niekoľko strán tohto zborového listu. Veď tlačí 16. storočia máme až 3000.

Takto by sme mohli pokračovať ešte veľmi dlho. Ako ste mohli postrehnúť, najviac týchto vzácnych kníh je vytlačených v latinčine a nemčine, ale máme aj v maďarčine a Melanchthonove diela aj v gréčtine. Na kežmarskej škole sa vyučovalo na základe Melanchthonovho vyučovacieho systému, ktorý predstavoval akýsi kresťanský humanizmus a návrat ku klasikom.

Toto všetko dokazuje to, že kežmarskí evanjelici v minulosti boli vzdelaní a veľmi dobre oboznámení so všetkými pokrokovými myšlienkami tej doby, teda aj reformácie. Vedeli si vážiť duchovné bohatstvo ukryté v knihách, preto sa snažili knižnicu zveľaďovať a chrániť. Na to by sme nemali zabudnúť ani v súčasnosti a mali by sme si opatrovať tento jedinečný poklad, ktorý nám zostal po našich predkoch. Aj keď v dnešnej spoločnosti, ktorá uznáva iné hodnoty, je to o čosi ťažšie, ale práve preto by sme mali ukázať, že poznanie a duchovné bohatstvo má väčšiu hodnotu ako svetský majetok.

Katarína Slavičková, Lyceálna knižnica Kežmarok

Príbehy detí z kostola a vyučovania náboženstva...

Pani farárka sa pýta na hodine náboženstva:

- *Deti, čo nemuseli robiť Adam a Eva v raji?*

Najprv je ticho. Potom vyhrkne Janko:

- *Nemuseli striekať stromy rôznymi hnojivami.*

- o -

V jednom evanjelickom kostole je na oltári obraz ukrižovaného Krista. Na stene z oboch strán visia olejomalby dvoch najväčších reformátorov Martina Luthera a Filipa Melanchtona.

Päťročná Gabika pozerá na oltár i obrazy a potom sa pýta:

- *Mami, to sú tí dvaja lotri, ktorých ukrižovali s Pánom Ježišom?*

- o -

Pán farár sa pýta na konfirmácii chlapca – vynikajúceho športovca, ale menej úspešného žiaka:

- *Čo sa stane po našej smrti?*

Športovec chvíľku rozmýšľa, ale potom si predsa na niečo spomenie a šťastne nahlas zvolá:

- *Zostúpi na nás Duch Svätý!*

Vyučujúca v nedeľnej škôlke mala problém vysvetliť deťom príbeh zo Starého zákona, kde sa hovorí o Jozefovi a jeho bratoch, ktorí ho predali do Egypta. Keď sa stal Jozef správcom v dome Putifara, snažila sa ho zvieŕť Putifarova žena, no on odolal jej osobnému čaru i vábeniu. Vyučujúca, vidiac, že má pred sebou malé deti, snažila sa príbeh zaobaliť a povedala, že Putifarova žena chcela od Jozefa niečo, čo sa vonkoncom nepatrí.

Nato jeden chlapec vykrikol:

- *Ona ho chcela znásilniť!*

- o -

Ako vidieť, dnešné moderné deti nemožno podceňovať. Rozmýšľajú často pružnejšie než dospelí.

Čo pre teba znamená Biblia (Božie slovo)?

*Biblia pre mňa znamená Božie
požehnanie a poučenie ako sa
mám správať a chcem nasledovať
pána Ježiša.*

Biblia pre mňa znamená: je so
pre mňa Božie slovo. Pán Boh je
veľmi dobrý lebo pomáha ľuďom
a stvoril ľudí. Prvích ľudí stvoril
Adama a Evu. Pán Boh aj najlepší
Pán Boh stvoril 10 božích prikázaní
Stvoril aj zvieratá a napr. slona, opicu,
psa, mačku, kočiana a vtáčiky,
hady, labuť a tak podobne.

ZŠ DR. D. FISCHERA, IV. B

Biblia pre nás znamená.
Práveho slova pre svoje oči.
A keby sa šlo s tým svojím očí
sok sa ide hľadať a keby sa
jeho došliť sok so so neodpušťa.
Je so kúsok spravenia ktorú nám
miera kresťan je so spravenie. 2. b.
Ten čo stvoril mňa i seba. Všetku
Moc i puzenie. Pretože to chcem
kôli jemu. Nedelá pán, oddych.
Je so on. Ježíš - pán Boh.
Je so on.

ZŠ HRADNÉ NÁMESTIE, III. A

V Biblii je napísané o Božíom živote. A
je so pravdivé. Boh je ku všetkým dobrý.
Boh dáva všetkým lásku.

ZŠ NIŽNÁ BRÁNA, III. A

prameň vody
život

Božia vôľa

káha

dobrosrdečnosť

Kráľovstvo nebeské

očný život

ZŠ VRBOV, 3. TRIEDA

Biblia pre mňa znamená
veľké ~~veľké~~ ponaučenie a veľa
pre mňa znamená.

ZŠ HRADNÉ NÁMESTIE, IV. A

ZŠ DR. D. FISCHERA, I. C

ZŠ HRADNÉ NÁMESTIE, II. C

ZŠ NIŽNÁ BRÁNA, II. D

ZŠ VRBOV, II. TRIEDA

**STUDŇA, JEDLO, STROM S OVOCÍM,
RIEKA**

ZŠ VRBOV, I. TRIEDA

JEŽIŠ PRI JÁKOBOVEJ STUDNI

ZŠ LUBICA, II. B

BIBLIA NA STOLE

ZŠ LUBICA, I. B

BIBLIA NA POLIČKE

Ľudovít Štúr a Kežmarok

(1815 Uhrovec – 1856 Modra)

V tomto roku si pripomíname 200 rokov od narodenia Ľudovíta Štúra, slovenského národného buditeľa, kodifikátora (je to osoba, ktorá ustanovuje určité pravidlá) spisovnej slovenčiny, literáta, historika, politika i pedagóga. S jeho menom je späté bratislavské evanjelické lýceum, na ktorom študovali aj mnohí mládenci, čo predtým navštevovali kežmarské lýceum, napr. Samo Chalupka, Janko Kráľ, Ctiboh Zoch, Daniel Lichard, August Horislav Škultéty atď. Prívržencov Štúra nazývali a dodnes nazývajú štúrovcami (patrili napr. medzi nich aj Hurban, Hodža, Sládkovič, Botto, Kalinčiak atď., ale tí v Kežmarku neštudovali).

Štúrovci sa formovali v 30. rokoch 19. stor. zo študentov evanjelického lýcea v Bratislave, ktorí sa združovali v spoločnosti československej, tá vznikla roku 1829. Štúrovci v období stále silnejúcej maďarizácie požadovali suverenitu národa, chceli mať možnosť používať slovenčinu na svojom území ako úradný jazyk, ba aj v parlamente, požadovali slovenské školstvo atď. Snažili sa slovenský národ pozdvihnúť z letargie, z nezáujmu o kultúru a historické dedičstvo, ktoré neraz vo svojich dielach idealizovali.

Štúr študoval ešte aj na univerzite v Halle jazykovedu, históriu a filozofiu. O jeho vedomostiach svedčí aj znalosť mnohých jazykov. Okrem rodnej slovenčiny ovládal latinčinu, maďarčinu, nemčinu, francúzštinu, gréčtinu, poľštinu, srbochorvátčinu, ruštinu a učil sa aj po anglicky a hebrejsky.

Či bol Štúr v Kežmarku, to nevieme, ale Tatry viackrát navštívil. Málokto však vie, že mohol svoj osud spojiť s Kežmarkom, lenže napokon všetko bolo inak.

V roku 1840 sa na kežmarskom lýceu uvoľnilo miesto na katedre teológie. Profesor Benedikti, pôvodom i presvedčením Slovák, presadil, aby bol na toto miesto zvolený sám Štúr, ktorý končil práve univerzitu v Halle. Sprá-

Bogownjk,
od
LUDEWJTA ŠTÚRA.

Dolů dolinami se Wáh
Bystrým žene tokem,
A po břehu na konjku
Letj ginoch skokem.

Lidé po wsjch a po cestách
Wolagj : mladju,
Kam tak letjš, kam tak letjš
Na wraném konjku?

Hoi do boge, lidé moli,
Do boge ! do boge !
Wálčit budem, až dobudnem
Čestného pokoge.

A ze wszech stran ohlas wolů :
Do boge ! do boge !
Wálčit budem, až dobudnem
Čestného pokoge.

va o tom sa rýchlo rozšírila po školách na Slovensku a študenti sa chystali húfne sťahovať do Kežmarku. Posledný sa o tomto dozvedel zrejme sám Štúr.

Jeho odpoveď bola rázna: nie. Do Kežmarku nepôjde.

Kežmarok i Slovensko ostali zaražené. Prečo? Veď kežmarské lýceum na rozdiel od bratislavského je skutočne oveľa viac tolerantnejšie, a tak je to aj v samotnom meste.

Máme viac odpovedí: mal už sľúbené miesto na bratislavskom lýceu, kde po návrate naozaj nastúpil a o tom sľube priatelia naozaj nevedeli?

Považoval miesto na kežmarskom lýceu za podradné?

Alebo sa urazil, že o voľbe nebol informovaný?

O svojom rozhodnutí napísal Štúr svojim priateľom tento list (je v bibličtine, úryvok prekladáme do slovenčiny):

„Veľmi ma prekvapila správa, ktorú si mi zvestoval, že som bol zvolený za profesora teológie v Kežmarku, čo si doteraz myslím, že si ma poplietli s bratom Karolom, ale ešte viac ma prekvapilo, že vy ma nahovárate a radíte mi, aby som to miesto prijal; vidím, ako ste ma doteraz málo poznali a ako ma ešte aj teraz málo poznáte. Neodvolateľne vám oznamujem, že ja to miesto v žiadnom prípade neprijmem a ani prijať nemôžem, pretože nedokážem byť profesorom teológie (Štúr samostatnú teológiu neštudoval – poznámka autorky) a okrem toho mám sto dôležitejších dôvodov, prečo pozvanie odmietam. Hoci by mi ponúkli miesto aj na inej katedre, ani to by som neprijal, pretože tým by som zničil svoje plány, o ktorých ešte neviete a ani vedieť nemôžete... Tak počúvajte! Ja v októbri (1840) nastúpim na vašu bratislavskú slovanskú katedru (Katedra reči a literatúry československej na bratislavskom lýceu bola jediná v Uhorsku – poznámka autorky), čo ešte nikomu nehovorte okrem našich ľudí...“

A tak sa aj stalo, čo bolo pre Kežmarok veľkou škodou.

Či to niekedy neofutoval aj sám Štúr, to sa už nikdy nedozvieme.

Nora Baráthová

Slávni evanjelici v Kežmarku X.

MIHÁLIK Daniel (1767 Hybe – 1840 Kežmarok) študoval na kežmarskom lýceu, univerzitné štúdiá absolvoval v Jene, kde študoval teológiu, filozofiu, matematiku a prírodné vedy. Po skončení štúdií bol vychovávateľom a profesorom na kolégiu v Sárospataku, r. 1801 dostal pozvanie na lýceum do Kežmarku, ktoré prijal. Hneď bol zaradený na katedru teológie, ktorá vznikla v roku jeho príchodu. Stal sa jej prvým profesorom, učil na nej v r. 1801 – 1840. Viedol aj praktické cvičenia teológov v ich rodnom jazyku – teda aj v slovenčine.

Správa o profesoroch z r. 1818/19 ho charakterizuje takto: „Slovák... pozná jazyky používané vo vlasti: latinský, materinský, nemecký, maďarský, orientálne, grécky a hebrejský, čiastočne francúzsky a taliansky... Učí teológiu, filozofiu, matematiku a fyziku.“ R. 1826 napísal 400-stranové dielo o fyzike *Institutio physycorum prolegomena*.

Ako spomínal jeho žiak Pavol Hunfalvy, Mihálik zaujal mládež svojimi veľkými vedomosťami, bol „neúnavným pracovníkom, na katedre bol doobeda od siedmej do jedenástej a poobede od druhej do štvrtej alebo piatej a vyučoval.“ Žiakov viedol k samostatnému mysleniu, nie k jednoduchému odriekaniu učebnej látky. V rokoch 1816 – 1818, 1821 – 1822, 1825 – 1826, 1829 – 1830, 1833 – 1834, 1836 – 1837 a 1838

– 1840 bol rektorom lýcea. R. 1832 bol senátorom vonkajšej rady mesta. Bol členom viacerých prírodovedných spoločností.

MLYNÁROVÝCH Eliáš (Nižná Boca alebo Spišské Bystré – 1720 Liptovská Teplička?) študoval v Boci, Liptovskom Jáne, Štítniku a Roštári, v Brezne a v Kežmarku (1683 – 1686?). Usadil sa v Kežmarku, kde získal meštianske práva. Pracoval ako úradník na tridsiatskarskom úrade, neskôr bol mestským právnikom. Už tu začal písať v smutnom duchu pod vplyvom ťažkej protireformačnej doby: „Duchovní života studnice a kancionálik psal sem v svobodném a kráľovském mēšte Kežmarku.“ R. 1702 vydal v Levoči dve knihy – modlitebník *Duchovní života studnice* a *Písniční knižečku*. Druhé vydania týchto kníh vyšli už v Kežmarku r. 1707, hoci dňa 7. marca 1706 bol Mlynárových vysvätený za evanjelického farára (kde vyštudoval teológiu, nevieme) a šiel do Liptovskej Tepličky. Jeho piesne sa dodnes nachádzajú v Evanjelickom spevníku.

MOES Žigmund (1614 Kežmarok – 1675?, 1693? Kežmarok) bol kežmarským legendárnym richtárom, počas ktorého vyvrcholili v r. 1646 – 1651 boje medzi hradným panstvom rodiny Thököly a mestom Kežmarok. R. 1646 mal zemský snem za prítomnosti pánovníka riešiť vzťah mesta voči

hradu. Hoci kežmarských vyslancov pozvali na snem, čím sa fakticky uznalo ich postavenie ako občanov slobodného kráľovského mesta, z ťaženia vyšiel víťazne Štefan Thököly. Jeho vyslanci tvrdili, že Kežmarok nikdy nebol slobodným kráľovským mestom, ba nikdy nemal žiadne privilégia. Zástupcovia mesta nemohli vyvrátiť nepravdivosť týchto tvrdení, lebo listiny o privilégiách nedoručili včas na snem – niekto ich úmyselne zadržal na ceste.

Kežmarok odpovedal takto: r. 1647 si meštania vytvorili zvláštny meštiansky spolok, ktorý si dal za úlohu oslobodiť mesto od zemepanskej nadvlády. Bez vedomia zemepána si zvolili Žigmunda Moesa za vlastného richtára, meštania odmietli kupovať zemepánovo víno a pracovať zadarmo v hrade, v ktorom sa stále niečo prestavo-

valo. Keďže Thökölyovci v tom čase nemali v hrade žiadnu vojenskú posádku, obmedzili sa len na písomný protest a v marci povolali žoldnierov z Oravského hradu (Štefan I. mal manželku z rodiny Thurzo, ktorá vlastnila tento hrad). Pustili vojakov rabovať do mesta, kde spôsobili škodu za 20 000 zlatých. Hradný pán zhodil nového richtára, vymenoval svojho vlastného, ba dosadil aj svojich senátorov. Tí na čele s richtárom museli prijať potupnú dohodu a uznať Thökölyovcov za svojich zemepánov. Hoci dohodu podpísali, meštania sa postavili proti dohode.

Zemský snem bol v r. 1648 a 1649 znova ochotný rokovať o spore mesto Kežmarok – hrad. Moes viedol zástupcov mesta na snem, na rokovania s palatínom i panovníkom. Thököly vtedy požiadal panovníka, aby mu predal za 25 000 zlatých svoje korunné právo na Kežmarok – mesto by sa definitívne stalo majetkom hradného pána a navždy by bolo po všetkých sporoch. Avšak to isté urobilo mesto Kežmarok. Vyslanci najprv ponúkli panovníkovi 40 000 a potom ešte 160 000 zlatých za opätovné udelenie privilégia slobodného kráľovského mesta. Ponúkaná suma 25 000 od Thökölyho a 200 000 od mesta Kežmarok bol predsa len rozdiel, a tak sa panovník v júli 1649 definitívne priklonil na stranu Kežmarku. Konečná zmluva medzi mestom a hradom bola podpísaná vo Viedni 22. apríla 1651 a nazvala sa Viedenskou

zmluvou. R. 1655 bol Kežmarok znova vyhlásený za slobodné kráľovské mesto.

Žigmund Moes i potom vykonával funkciu senátora, zástupcu richtára i richtára (richtárom bol v r. 1647, 1648 – 1652, 1657 – 1658, 1672 – 1675). Bol posledným evanjelickým richtárom pred nástupom protireformácie – dňa 28. júla 1675 bol z úradu odstránený.

MÜTTERMANN Juraj (posledná tretina 17. stor. Poprad – prvá polovica 18. storočia) bol tesárom a staviteľom. Kežmarskí evanjelici ho r. 1717 požiadali o prestavbu prvého artikulárneho kostola. Dňa 1. júna 1717 podpísala kežmarská evanjelická cirkev zmluvu so „staviateľským a tesárskym majstrom“ Jurajom Müttermannom z Popradu. Podľa zmluvy mal dostať v hotovosti 660 uhorských zlatých a 3 sudy piva, k tomu 7 lakťov jemného súkna zo strihanej vlny na vyhotovenie celého obleku, pričom musel splniť tieto podmienky:

1. tzv. šrot (brvná, z ktorých sa kostol staval) bude dostatočne vysoký do výšky muža, po obvode stavby bude vsadených dostatok okien,

2. celý kostol má mať hore klenbu namaľovanú namodro na spôsob neba,

3. podľa možnosti sa má kostol čím skôr zastrešiť a do troch ramien stavby pôdorysu kríža urobiť jednoduché chóry okrem potrebných pekne točených stĺpov, štvrtý chór oproti majeru Roxera má byť dvojité,

4. majster nemá nič iné robiť okrem chórov, spodnej dlážky a pôdia pod lavice, čelnú stenu nie je povinný robiť, okrem bežných stavebných konštrukcií.

Stavebné práce mali neuveriteľne rýchle tempo, čo potvrdzuje, že šlo výlučne o rekonštrukciu prvého kostola, a nie o jeho prestavbu od základov. Kostol bol vysvätený už 15. augusta 1717 – v 12. nedeľu po Sv. Trojici.

MYLIUS Ján (1557 Jihlava na Morave – 1629 Elblang v Poľsku) študoval na univerzite vo Wittenbergu, pripojil sa ku kryptokalvinizmu, ideovému smeru protestantskej teológie, ktorý chcel pod vplyvom kalvínskej reformácie odstrániť z evanjelických kostolov oltáre a organy. Kryptokalvinisti boli revolučnejší než luteráni, ktorí pôvodné katolícke kostoly zachovávali takmer v pôvodnom stave. Po skončení vysokej školy začal učiť vo Veľkom Meziříčí, v jeseni 1588 dostal pozvanie za rektora levočského gymnázia, kam prichádza v máji 1589 a zostavuje nový školský poriadok. R. 1595 prijíma pozvanie za vyučujúceho do kežmarského gym-

názia, kam prichádza 12. júla 1595. Dňa 15. augusta 1596 dostáva rektorský vokátor, kde okrem povinností má určený aj plat: 2 toliare týždenne, ročne 24 siah dreva (1 siaha = 190 cm), potom mal dostať od žiakov finančné i naturálne príspevky (koláče, vajíčka).

V tom čase sa stal kežmarský hrad dejiskom filozofických a teologických sporov medzi luteránmi a kryptokalvinistami. Na diskusiách bol prítomný aj rektor Mylius, hoci údajne nediskutoval. Vokátor totiž od neho požadoval, aby „prednášal školskej mládeži Božie slovo čisté a rýdze v dobrom, pravdivom a nefalšovanom zmysle, ako to vyžaduje augsburské vierovyznanie a diela reformátorov Dr. Martina Luthera a Filipa Melanchtona.“

V roku 1596 pripravil Mylius aj pre kežmarské gymnázium prvý známy školský poriadok, ktorý obsahoval povinnosti vyučujúcich i žiakov. Gymnázium bolo rozdelené do ôsmich tried, ktoré vytvárali päť ročníkov. Žiaci sa učili latinský jazyk, gréčtinu, nemčinu, matematiku, hudbu, dialektiku, rétoriku a náboženstvo. Od vyučujúcich sa požadovali tie najvyššie znalosti a pedagogická múdrosť. Študentom Mylius zakázal stáročia známu zábavku – tzv. kohútie zápasy, a to preto, že boli nebezpečné hlavne pre menších žiakov, a hlavne preto, že mládež sa niekoľko týždňov zaoberala viac cvičením kohútov než knihami.

Myliovi ešte pred príchodom do Kežmarku vyšiel slovník Nomenklatura a v rukopisoch, ktoré sa stratili, ostali z kežmarských čias prednášky k latinským a gréckym klasikom. Mylius plánoval ostať v Kežmarku dlhšie, lebo ešte r. 1596 si kúpil na Hradnom námestí veľký dom a záhradu, ktorá bola mimo mestských múrov. Žiaľ, dom nevieme identifikovať. Jeho životné osudy boli však iné. Medzitým zasadli synody – najvyššie evanjelické cirkevné snemy piatich východoslovenských kráľovských miest, ktoré odsúdili kryptokalvinistov. Odišť musel aj Mylius. Usadil sa v Elblangu v Prusku. Tu sa Mylius stáva opäť rektorom evanjelického gymnázia, ktoré sa zaraďuje medzi najúspešnejšie a najznámejšie v celej strednej Európe.

PALCSÓ Štefan (1826 Kežmarok – 1895 Kežmarok) pochádzal z chudobnej mnohodednej rodiny,

ale napriek tomu na kežmarskom lýceu študoval filozofiu, teológiu i právo. Na štúdiách sa vydržoval vďaka doučovaniu slabších bohatých spolužiakov a dostával aj stipendium. Po skončení lýcea r. 1846 pôsobil ako vychovávateľ v šľachtických rodinách, vyučovať sa dostal až do Nemecka. Popritom súkromne študoval teológiu a cudzie jazyky – ovládal maďarčinu, nemčinu, slovenčinu, hebrejčinu, gréčtinu, francúzštinu a angličtinu. Zúčastnil sa bojov maďarskej revolúcie v r. 1848/49 ako gardista – delostrelec.

Vychovávateľskou prácou si zarobil peniaze a v r. 1852 – 1853 si doplnil teologické vzdelanie na univerzite v Jene, pričom sa venoval aj dejepisu a fyzike. Napriek svojmu teologickému vzdelaniu sa nikdy evanjelickým farárom nestal. Z Jeny ho zavolali už r. 1852 za profesora lýcea do Kežmarku, no nastúpil až 15. apríla 1853, keď už bolo lýceum zreorganizované na osemtriedne gymnázium. Učil tu do r. 1895 gréčtinu, dejepis, angličtinu, francúzštinu. V r. 1879 – 1882 bol riaditeľom školy. Okrem toho robil vyše 30 rokov efora – dozorcú alumnea (jedáleň pre najchudobnejších študentov, ktorá sa držala len z milodarov) a takmer 40 rokov viedol lýceálnu knižnicu. Istý čas bol vedúcim maďarského samovzdelávacieho krúžku. Učil aj najväčšieho slovenského básnika Pavla Országha Hviezdoslava v r. 1865 – 1870.

Palcsó bol aj literárne činný, písal do viacerých novín a časopisov, zostavoval výročné správy lýcea. Jeho najväčším dielom je história kežmarského lýcea – A késmárki ág. hitv. ev. kerületi lyceum története. Késmárk 1893. Ako profesor býval s rodinou v dome na Hlavnom námestí č. 55 a po ňom bola pomenovaná aj ulička, vedúca z námestia na Novú ulicu.

PERLITZY Ján Daniel, Dr. (1705 Kežmarok – 1778 Lučenec-Opatová) pochádzal z rodu českých exulantov, ktorí utekali do Uhorska pred náboženským prenasledovaním.

Otec Eliáš bol evanjelickým farárom v Kežmarku. Ján Daniel študoval v Kežmarku, Miškovci, na kolégiu v Prešove a v Bratislave. Potom študoval medicínu na univerzitách v Jene, Wittenbergu a Utrechte, kde v roku 1728 získal doktorát medicíny. Prvé roky pracoval ako lekár v Kežmarku, potom v Banskej Štiavnici a napokon ako stoličný lekár v Lučenci. V roku 1754 odchádza na svoj majetok do Opatovej, kde sa výlučne venuje prírodným vedám.

Bol členom Academia Leopoldina. Do tlače pripravil prvé obsiahle súdno-lekárske dielo u nás Sacra Themidos Hungariae, čím sa stal zakladateľom súdneho lekárstva v Uhorsku, ale dielo tlačou nevyšlo. R. 1741 bol panovníckou Máriou Teréziou povýšený do šľachtického stavu.

Nora Baráthová

Človek sa učí po celý život...

V kežmarskom zbore už roky pôsobí spevokol, ktorý potešuje a povzbudzuje svojím spevom spolubratov a spolusestry v Kristu nielen doma pri rôznych slávnostných príležitostiach, ale aj v iných cirkevných zboroch, dokonca aj v zahraničí.

Náš dirigent – brat senior Porubän – je prísny učiteľ, vyžaduje od nás maximum a chce z nás mať „hudobné teleso na úrovni“. Nie vždy sa nám to aj pri najväčšom úsilí darí. A tak pre nás zorganizoval nezabudnuteľné sústreďenie na Liptove v dedinke Lazisko v Drevenici pod Sitieňom od 18. 6. - 21. 6. 2015.

Bolo o nás výborne postarané ako po stránke hmotnej – jedlo, tak aj duchovnej – v podobe vysoko fundovanej pani dirigentky Júlie Ráczovej, ktorá dlhé roky pôsobila ako zbormajsterka v Košickom štátnom divadle.

Deň začínal modlitbou a spoločnými raňajkami. Po raňajkách sme mali predpoludňajšie skúšky spevu. Pani dirigentka bola veľmi prísna, sledovala každý náš nedochvilný vdych a výdych, nedostatočne uvoľnenú bradu, polohu bránice, či nepredklonenú hlavu. Aj vo svojej 80-ke mala úžasnú energiu na rozdávanie, výborný sluch a postreh, každý poltón hore-dole vedela identifikovať. Počas prestávky bolo zakázané chrumkanie keksov, aby sme si nepoškodili rozcvičené hlasy.

Po obede sme mali rozptýlenie vo forme výletu do Liptovského Mikuláša a do skanzenu v Pribyline na seniorálny deň Liptovsko-oravského seniorátu. Večer nás čakala tvrdá práca na ladení našich ľubezných hláskov.

Všetky vedomosti, ktoré sme získali počas tohoto pobytu, sme prezentovali na troch vystúpeniach v nedeľu vo Svätom Kríži, Partizánskej Lupči a Važci. Či sa to podarilo, môžu zhodnotiť prítomní veriaci.

Atmosféra sústreďenia bola priateľská, bolo nám veľmi veselo a príjemne a snažili sme sa (aj pri vekovom priemere cca 65 rokov) správať ako usilovní, horliví žiaci. Brady, dýchanie, hlavy, bránicu sme sa snažili ovládať bravúrne, no nie vždy samozrejme stačí snaha.

Vzťah žiak-učiteľ je vždy rovnaký, či máme 10 alebo 50. Príkazy sú na to, aby sa porušovali... A tak v sobotu (aj napriek večierke o 21.00) sme niektorí vyliezli v tichosti do podkrovného priestoru a veselo sa zabávali. Tak ticho a obozretne, aby nás pani dirigentka neodhalila.

Brat Bogol sa na konci pobytu dožadoval Knihy sťažností: „*Sťažujem sa, že som pribral 3 kg!*“ Tak chutne nám vyvárať majitelia Staroňovci.

Za to všetko patrí veľká vďaka nášmu bratovi seniorovi, ktorý nám každý rok nejaké to prekvapenie pripraví.

Moje pranie adresované spolubratom a spolusestrám: Príďte medzi nás oslavovať piesňou nášho Pána a bolo by dobré, keby sa nám aj ten vekový priemer posunul nižšie. Tešíme sa na vás!

Gabika Križanová

Meč a srdce

úryvok

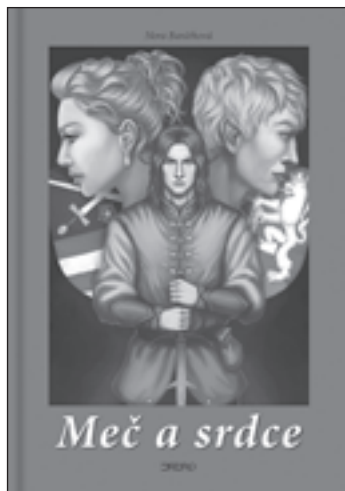
Kežmarčania sa konečne dočkali. Do hradu prišiel nový hradný pán Hieronym Lasky a pozval k sebe richtára, senátorov i farára.

Lasky im vyšiel oproti, čo sa Kežmarčanom zapáčilo. Fešák, vysoký, bradatý, fúzatý, v parádnom kožuchu, hoci bolo dosť teplo, na hlave krásna kožušinová čiapka s pštroším perom, po boku zdobená šablá. Dúfajme, že bude ženatý, inak by pobláznil všetky kežmarské ženy. Patrí sa mu ukloniť, la-la, pán Lasky chce dokonca kňazovi bozkať ruku, ale Leudischer to rázne odmietne, čo sa páči zase hradnému pánovi. Všetkých zvolá do veľkej siene a pred Kežmarčanmi sa objaví množstvo jedla a pijatiky, hoci je piatok. Ale nikto sa nedá núkať, dokonca ani Leudischer nie. A v piatok ako kňaz by mal držať pôst!

- Človeka nepoškvrňuje to, čo vychádza do úst, ale čo vychádza z úst, to poškvrňuje človeka, - povie s úsmevom Leudischer, vidiac udivené pohľady okolo seba.

- Kto to povedal? - prekvapí sa richtár.

- Pán Ježiš a zaznamenal to evanjelista Matúš v pätnástej kapitole, -

nestratí úsmev Leudischer.

- Vy ste prečítali Bibliu? - začuduje sa trochu hlúpo jeden zo senátorov. - To musíte vedieť po židovsky či ako?

- Samozrejme, že každý farár musí vedieť po grécky, latinsky a aj po hebrejsky, - zasmee sa Lasky. - Po latinsky a po grécky viem aj

ja, ale na Bibliu by som si netrúfol. Ale viete, čo som počul? Vraj doktor Luther ju prekladá do nemčiny, - povedal priamo akoby vyzývavo, pričom pozrel na Leudischera a čakal, ako zareaguje.

- Aj ja som to počul, - prikývol Leudischer pokojne. - Konečne by si to všetci mohli prečítať a spoznali by pravdu, - dodá a tiež nespúšťa pohľad z hradného pána.

Leudischer na jednej strane dobre vie, že Hieronymov bratranec Ján je arcibiskupom v poľskom Gniezne a dokonca je aj poľským primasom - teda prvým medzi arcibiskupmi a biskupmi a zároveň je aj hlavným kráľovským kancelárom. Ale na druhej strane jeho synovec tak tiež Ján je zase veľkým prívržencom protestantských reformátorov. Tak teraz čo?

- Poznáte Lutherovo dielo? - spýta sa priamo Lasky.

Leudischer sa rozhodne hrať otvorenú hru.

- Čiastočne. Žil som niekoľko rokov v Sliezsku, - povie pravdu.

- A čo si o ňom myslíte?

Leudischer sa usmeje a senátori nevedia, či majú byť ticho, či nadávať na kacírov.

- Rozširuje sa o ňom, že chce podľa svojho mena založiť novú cirkev. Nezmysel. On túto našu chce reformovať na základe týchto právd: solus Christus, čo značí, že iba Kristus je centrom celej kresťanskej viery a máme sa modliť len k Trojici svätej. Na to nadväzuje Soli Deo gloria, čiže sláva patrí len Bohu. Potom ďalej Luther hovorí: Sola scriptura, čiže to najhlavnejšie je Písmo sväté. Sola fide znamená, že človek je ospravedlnený len vierou, a nielen dobrými skutkami a napokon Sola gratia, čo značí, že Božia milosť je pre nás darom, a nemožno si ju ničím kúpiť alebo dokonca zaslúžiť.

- Výborne, - povie prekvapene Lasky, - toto som chcel počuť.

Richtár a senátori mlčia ďalej a potichu žasnú. Až richtár Damián sa po chvíľke odváži:

- A prečo musíme rúcať to, čo bolo dobré doteraz?

- Pán richtár, nikto to nerúca. Tu ide len o určité opravy.

- No dobre... a ešte aké výhody by sme mali?

- Ja vám poviem jednu, ktorá sa ľuďom ohromne páči, - zasmeje sa Lasky. - Nebola by ušná spoveď ako doteraz, ale verejná. Musí farár vedieť, čo všetko robíte?

- Tomu nerozumiem, - prizná richtár.

- Ja som to zažil v Nemecku, - odpovie svetaznalý Lasky. - Farár dáva otázky celému zhromaždeniu a veriaci odpovedajú. Potom farár dáva každému chlieb a víno ako symbol tela a krvi Pána Ježiša.

- Obidvoje dáva? Ako kedysi tí táboriti či husiti?

- Presne tak.

- A pri pokute koľko sa treba odmodliť?

Zapojí sa aj Leudischer.

- Nič takého neexistuje.

- No tak potom... prečo tak potom nerobíme aj my v Kežmarku? Bolo by to jednoduchšie.

Lasky sa zasmeje a pozrie na kňaza.

- Nevravel som, že sa to ľuďom páči? Ako zemepán Kežmarku vám prikazujem, aby ste tak urobili už na budúcu nedeľu. Prídem aj ja do kostola.

- Ako prikázate, - usmeje sa aj Leudischer.

- A vysvetlíte ľuďom aj to, čo ste dnes povedali mne, - zdvihne ukazovák Lasky.

Leudischer prikývne. Aj on to mal v úmysle, ale neskôr. Nie všetko možno robiť rýchlo. Lebo nie je si istý, nakoľko tie novoty ľudia prijímú. V najhoršom prípade sa na Kapitule vyhovori na Laskeho. On

je zemepán, on má právo všetkým v Kežmarku rozkazovať. Teda aj farárovi.

- Ale hádam nezlikvidujeme naše krásne oltáre? - zarazí sa richár. - Dobre, môžeme byť raz aj luteráni, ale nech si každý svätí, koho chce. Nemôžeme sa tak odrazu premeniť... No nie?

Radní súhlasne a uľahčene prikyvujú. Nech si to úplne vyriešia ich potomkovia!

- Nič sa likvidovať nebude! - povie pevne Leudischer. - Nebudeme ničť to, čo stvorili vaši predkovia.

Zdá sa, senátorom trochu odľahne.

Prvý novodobý humoristicko-historický román Meč a srdce, v ktorom sa píše o storočnej vojne Kežmarku s Levočou v 15. - 16. storočí, vychádza v tomto období vo vydavateľstve JADRO (Jaroslav Šleboda) v Kežmarku. Autorkou románu je Nora Baráthová.

--- Slovom i obrazom ---

13. februára 2015 sa uskutočnil v reštaurácii Severka 7. Ples kežmarských evanjelikov, ktorý otvorila naša konferencierka Barbora Kaprálová. Prítomných srdečne privítala a dala slovo domácomu bratovi farárovi a seniorovi Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku Romanovi Porubánovi. Ten sa prítomným v krátkosti prihovoril na text, ktorý nachádzame v Kázni na hore, v Matúšovom evanjeliu 5,1-16: „*Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté. Ani sviecu nezažihajú a nestavajú pod nádobu, ale na svietnik, a svieti všetkým v dome. Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.*“

Vo svojom príhovore poukázal na dôležitosť svetla. Ak človek má byť svetlom, tak to znamená, že tento svet, v ktorom žije, je jedným tmavým priestorom. V tejto

tme narážame na seba, zraňujeme sa na tele i na duši. Do tejto temnoty – úplnej noci a beznádeje – vnáša svetlo pre ľudí Ježiš a tí, ktorí sú Jeho nasledovníci. Tak ako sa soľ rozpušťa v službe, tak aj svetlo sa strávuje, keď svieti. Táto myšlienka hovorí o určitej obeti, o niečom, čo je potrebné priniesť pre toho druhého, aby v jeho živote zažiarilo svetlo, to znamená, aby jeho život bol presvietený radosťou, ktorá pramení z Kristovho evanjelia. Svetlo teda slúži, prináša obeť. Všetci tí, ktorí sa zúčastnili tohto plesu, priniesli vo svojej láske určitú obeť a to prostredníctvom tomboly, ktorej výťažok vo výške 412,50 € bol poslaný pre sestru farárku Vierku Šoltésovú, ktorá sa stala 9. januára 2015 vdovou. Jej manžel, brat farár Vladimír Šoltés, odišiel na večnosť po ťažkej nemoci a zanechal po sebe okrem manželky aj dve malé deti.

V cirkevnom zbore pre tento účel ďalej prebiehala zbierka. Na účet sestry farárky tak bolo odoslaných 1050,- €.

Po prihovore brata farára nasledovala modlitba a slávnostný prípitok, ktorý predniesol brat Vladimír Vaverčák. Po večeri sa rozprúdila dobrá zábava. V spoločenských tancoch sa nám ako každý rok predstavili Kristína Bajusová a Kristian Petras. Tohto roku sme mali tanečný parket obohatený o predstavenie tanečného klubu Brillant pri Základnej umeleckej školy na Petržalskej ulici. Ten sa nám predstavili v niekoľkých číslach, a to vo vystúpení moderného tanca a country. Pred polnocou nechýbala tombola, ktorú tohto roku opäť moderovali manželia Bachledovci.

Touto cestou sa chcem poďakovať všetkým organizátorom, hlavne Gabriele Križanovej, ktorá má na pleciach celú organizáciu tohto podujatia. Tešíme sa na ďalší ples, v poradí už ôsmy.

19. marca 2015 sa konala v auditóriu lýcea súťaž detí materských škôl mesta Kežmarok a širšieho okolia v recitovaní poézie a prózy pod názvom: „Malý recitátorík“. Po prvýkrát sa táto súťaž uskutočnila v roku 2008. Pôvodne to bola len akcia MŠ Cintorínska pod vedením p. riad. Haniskovej, ktorá je zároveň predsedníčkou Spoločnosti pre predškolskú výchovu v okrese Kežmarok, preto sa v nasledujúcom roku zapojili aj ďalšie materské školy okresu Kežmarok. Zámerom bolo pripraviť deti už v útlom

BRAT FARÁR SA PRI TOMTO KOLE V TANJI NEZASTAVIL

veku na recitáciu ako prostriedok na rozvíjanie ich komunikačných a jazykových schopností, zlepšenie výslovnosti, cibrenie pamäti, nebojnosť vystupovať pred publikom, aby z nich vyrástli recitátori na Literárny Kežmarok, ktorý je v našom meste už dlhoročnou tradíciou.

Každoročne sa súťaže „Malý recitátorík“ zúčastňuje približne 25 detí; ich prednes, vystupovanie, rečový prejav hodnotí odborná porota pozostávajúca z učiteliek ZŠ, logopedičiek, zástupkýň Mestskej knižnice a Školského úradu. Úroveň tohto podujatia sa z roka na rok skvalitňuje, je lepší výber literatúry, prednes sa obohacuje o rôzne kostýmy, rekvizity, zlepšuje sa spolupráca s rodinou.

Mohlo by sa nájsť v Kežmarku lepšie miesto na súťaž v prednese ako je kežmarské lýceum? Účastníci a ich rodinní príslušníci majú teda okrem recitácie jedinečnú príležitosť obzrieť si priestory tejto výnimočnej budovy, v ktorej sa nachádza aj svetoznáma školská knižnica.

9. – 13. marca 2015 prebiehal v našom cirkevnom zbore pôstny modlitebný týždeň, ktorý si pripravila sestra farárka Ľubomíra Mervartová. Téma modlitebného týždňa bola: Utrpenie Krista a ja. Počas jednotlivých večerov sme sa zamýšľali nad čiastkovými témami ako boli: 1) Zavrhnutie duchovenstvom; 2) Sebazapretie; 3) Umrieť pre Krista; 4) Pravý zisk; 5) Nehanbiť sa za Krista. V jednotlivých modlitbách zaznievali prosby o nový život

VYSTÚPENIE PROFESIONÁLNYCH TANEČNÍKOV UPÚTALO KAŽDÉHO

v Kristovi, o to, aby sme dokázali zaprieť seba samého, zobrali svoj kríž, a tak nasledovali Ježiša Krista. Konáť v dnešnom svete ako Kristus – to chce naozaj odvahu priznať sa k Nemu a nehanbiť sa za hodnoty, ktoré nám Ježiš ponúka k životu časnému, ale i tomu večnému.

22. marca 2015 sa uskutočnilo v našom cirkevnom zbore pôstne stretnutie dôchodcov aj s prislúžením Večere Pánovej. Toto stretnutie sa konalo na Kvetnú nedeľu, ktorá hovorí o vstupe Pána Ježiš Krista do svätého mesta Jeruzalem. Brat farár vo svojom príhovore na základe textu z proroka Ámosa 8,11.12 povedal, že hlad a smäd nie sú pozitívnymi javmi ľudského života, ale práve naopak. Hlad a smäd je trpkým ovocím biedy, neutešených hos-

podárskych a sociálnych pomerov a v krajnom prípade i dôsledkom zlyhávania ľudskej ostražitosti v neočakávaných životných situáciách. Hlad a smäd môže nastať i ľudským zavinením, keď človek vyvoláva vojny a znemožňuje tomu druhému, aby sa mohol živiť prácou svojich rúk, a tak nebol odkázaný na pomoc niekoho druhého.

No hlad a smäd sa môže prejavíť aj v duchovnom živote. Ak sa pozeralíme na situáciu dnešného sveta, tak je potrebné poznamenať, že zelených pastvísk a osviežujúcich vôd k udržaniu duchovného života je pre každého ponúknutých veľmi bohato. Problémom však zostáva, že o tieto pastviská a osviežujúce vody súčasný moderný človek nemá záujem. Zažívame situáciu,

NAŠE DÔCHODKYNE PRI CHUTNEJ KÁVE, ČAJI A KOLÁČIKU

ktorá sa vymyká bežnej logike. Na jednej strane sa nám ponúka duchovný pokrm a na druhej strane ľudia oň nemajú záujem. Vo svojej slobode duchovne hynú od hladu a smädu, hoci si to nedokážu priznať. Duchovná bieda však spôsobuje morálnu biedu národa, ktorá môže vyústiť do mnohého nepokoj. A vtedy Boh ako Izraelcom môže odňať i ten duchovný pokrm, aby človek naplno prežil hlad, o ktorom píše prorok Ámos: „*Pošlem na zem hlad. Nie hlad po chlebe, ani smäd po vode, ale po počúvaní Hospodinových slov.*“

Pri tejto príležitosti – síce trochu oneskorene – si naši dôchodcovia spomenuli na okrúhle narodeniny sestry PhDr. Nory Baráthovej a popriali jej všetko najlepšie do ďalších

dní jej života v istote, o ktorú sa môže oprieť, že Hospodin je naším dobrým Pastierom, ktorý nás živí chlebom telesným i tým duchovným, aby sme v nádeji na večnosť mohli kráčať do tohto cieľa. Veľká vďaka sestre Baráthovej patrí aj za pravidelnú kantorskú službu na týchto stretnutiach.

27. marca 2015 v našom cirkevnom zbere sa uskutočnilo seniorátne kolo XIV. ročníka Biblickej olympiády. Deti z jednotlivých cirkevných zborov sa stretli v zborovej miestnosti, kde ich privítal brat senior Roman Porubän, ktorý im poprial veľa Božej múdrosti pri vypracovávaní písomných заданий jednotlivých testov. Po krátkej pobožnosti sa deti rozdelili na tri skupiny. Tohto roku sa nehodnotilo ako po minulé

VÍŤAZI BIBLICKEJ OLYMPIÁDY V TATRANSKOM SENIORÁTE

roky. To znamená že na celoslovenské kolo Biblickej olympiády nepostupovali z každej kategórie najlepší, ale výsledky sa posielali na školský výbor do Bratislavy, kde spomedzi všetkých súťažiacich pozývali na celoslovenské kolo prvých desiatich s najvyšším počtom bodov. Výsledky seniorátneho kola v jednotlivých kategóriách v našom senioráte boli nasledovné: **I. kategória:** 1) Zuzana Findrová, CZ Poprad; 2) Samuel Mlynár, CZ Švábovce; Erik Hyriak, CZ Slovenská Ves. **II. kategória:** 1) Viktória Gurková, CZ Podolíneč; 2) Ivana Mlynárová, CZ Švábovce; 3) Matúš Mlynár, CZ Švábovce. **III. kategória:** 1) Michal Findra, CZ Poprad; 2) Martin Machát, CZ Slovenská Ves; 3) Jakub Slivinský, CZ Slovenská Ves.

29. marca 2015 sa konal v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Levoča konvent Tatranského seniorátu. Začal službami Božími, na ktorých nám zvestou slova Božieho poslúžila sestra farárka Monika Vdovjaková, toho času námestná farárka v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Spišské Vlachy. Na rokovanie konventu sme sa presunuli do veľmi príjemného prostredia levočského divadla. Z nášho cirkevného zboru sa tohto konventu zúčastnilo predsedníctvo CZ (R. Porubän a E. Chritz) a delegáti na seniorálny konvent (Mária Kitová a Eva Ciriaková). Každý delegát dostal pred konventom Správu o živote Tatranského seniorátu, ktorá obsahovala správu seniora TAS R. Porubäna, správu predsedu vnútromisijského vý-

PREDSEDNÍCTVO TATRANSKÉHO SENIORÁTU NA KONVENTE TAS

boru TAS Michala Findru, revíznú správu a návrh rozpočtu na rok 2015 a 2016.

Brat senior vo svojej správe na text z Lukášovho evanjelia 15,11-31, kde sa nachádza podobenstvo o márnotrattnom synovi, sa zamýšľal nad otázkou: Sme stratenou cirkvou alebo cirkvou pre stratených? Jedným z najcharakteristickejších znakov západnej kultúry je postupný rozpad vzťahov. To sledujeme aj na pôde cirkvi, ako naše vzťahy kolabujú. Stačí si prečítať Evanjelický posol spod Tatier, na pozadí ktorého sa táto skutočnosť „nádherne“ odzrkadľuje. V spoločnosti sa menia hodnotové systémy. Tie ovplyvňujú život človeka. Slobodu ako takú človek nevláda. Rovnako ju nevládol ani márnotrattný syn, ktorý sa vo svojej slobode rozhodol odísť z domu svojho otca.

Cirkev by mala jasne poukazať na hodnoty, ktoré sa v živote opláti vyznávať. Na tieto hodnoty by sme mali v takej miere poukazať, aby vo svete boli jasne viditeľné, aby stratení ľudia videli cestu domov, videli cieľ, kde je hojnosť chleba. Vie cirkev zanechať jasné stopy v dnešnej spoločnosti? Nie je ona sama stratená? Ako môže potom viesť stratených? Kedy si konečne uvedomíme, že ako cirkev sa strácame, spreneverujeme hodnotám Kristovho evanjelia? Rovnako aj cirkev by mala dnes pred svetom činiť pokánie spolu s márnotrattným synom povedať: „*Otče, zhrešil som proti nebu i proti tebe.*“

POHLED NA KONVENTUÁLOV TAS V HEADISKU LEVOČSKÉHO DIVADLA

11. apríla 2015 sa uskutočnil 1. ročník Detského plesu v spoločenskom dome CULTUS v Ľubici. Ako vznikla vôbec táto myšlienka? Jeden večer začiatkom januára, keď som bol na návšteve u Jendrušákovcov v Ľubici, tak z ich úst bola vyslovená otázka: „Nemohli by sme zorganizovať pre deti detský ples? Veď aj tak rodičia berú so sebou na Ples kežmarských evanjelikov svoje deti. Urobme pre nich samostatný ples. A urobme to v Ľubici.“ Keďže sa nebránim aktivitám v cirkevnom zbore, tak som na tieto otázky odpovedal kladne, pretože takáto iniciatíva ma potešila. „Ale kto si to zoberie na starosť?“ Ochoťne odpovedali, že všetko, čo je potrebné okolo plesu, zabezpečiť a pripraviť spolu s celou svojou rodinou. Termín sme si

stanovili na prvú sobotu po Veľkej noci, pretože v plesovej sezóne sme to už nestíhali zorganizovať.

Trochu ma zamrzelo, že po januárovom presbyterstve cirkevného zboru, kde vo vnútromisijných aktivitách bola už zaradená táto akcia, sa ozývali v cirkevnom zbore negatívne hlasy typu: Čo zase vymýšľame? No napriek tomu sme sa nedali odradiť týmito hlasmi, i keď niektorí členovia organizačného tímu boli týmto postojom sklamaní – zvlášť tí mladší, ktorí chceli niečo urobiť a namiesto podpory dostali formou: „jedna babka povedala“ „po nose“. Žiaľ, že takýchto tzv. „frfľošov“ si v cirkevnom zbore diabol vždy nájde, aby tak marili Božie dielo. A dokonca si nájde aj uši, ktoré to radi počúvajú a potom podávajú ďalej

HLAVNÍ ORGANIZÁTORI DETSKÉHO PLESU

namiesto toho, aby ich napomenuli a podobné reči nepočúvali.

Takíto „frfľoši“ si ani neuvedomujú, ako odrádzajú ľudí od práce v cirkevnom zbore a ako sťažujú prácu samotnému farárovi. Takíto „frfľoši“ ani nemajú predstavu, čo stojí potom námahy farára, aby podobná skutočnosť ľudí neodradila od práce a hlavne od viery v Boha. Žalmista hovorí, že *„Jazyk je ako ostrá britva (Ž 52,4)“*, alebo prorok Jeremiáš poukazuje, že *„jazyk je smrtiacim šípom (Jer 9,7)“*. A najznámejší text z listu Jakuba nás napomína: *„Jazyk: je malý úd, ale chváli sa veľkými vecami. Ajhľa, aký malý oheň, a akú veľkú horu zapáli (Jk 3,5)!“* Dávajme si preto pozor na to, čo hovoríme, pretože to môže ublížiť nielen jednotlivcovi, ktorý je zapále-

ný pre Božie veci, ale takýto jazyk je na škodu pre celý cirkevný zbor.

Prípravy k detskému plesu sa začali. Dávid Jendrušák, ktorý je absolventom 3. ročníka Konzervatória Jozefa Adamoviča, pripravil pre deti detské piesne, ale aj rôzne tanečné choreografie vzhľadom na to, že na konzervatóriu študuje tanec. Ostatný organizačný tím vyzdobil sálu spoločenského domu CULTUS a pripravil občerstvenie. Evka Ciriaková mala na starosti Biblický úvod – Biblickú lekciu, ktorou sme začali detský ples. Všetky deti a bolo ich 27, privítal domáci brat farár a zábava sa mohla začať. V úvode sa deti predstavili a musím prezradiť, že niektoré slečny a rovnako i mládenci prišli v parádnych róbach. Okrem tanca boli pre deti pripravené rôzne

AJ NAJMENŠÍ SI NAŠLI SVOJ TANEČNÝ KROK

hry. Najviac sa im páčila hra, v ktorej museli kŕmiť so zaviazanými očami svojich rodičov, ktorí tiež mali zaviazané oči. Výsledok bol nádherný – tváre zamastené od jogurtu.

Spolu s deťmi sme mohli stráviť jedno pekné sobotné popoludnie, ktoré sa stretlo s dobrým ohlasom u detí, ale aj u rodičov. V nedeľu ráno mi jedna mamička po bohoslužbách povedala: Brat farár, aj na budúcu sobotu môže byť detský ples. My sme prišli domov, deti hneď zahli do postele a mali sme pokoj.

16. – 18. apríla 2015 aj tohto roku sme zorganizovali pred konfirmáciou konfirmačné sústreďenie, ktoré sa opäť odohralo počas troch dní v Liptovskej Kokave na Chate u Staroňa. Oproti iným malo jednu výhodu, ktorú privítali predovšetkým

konfirmandi. Na chatu sme odchádzali vo štvrtok večer. To znamená, že v piatok naši konfirmandi boli ospravedlnení zo školského vyučovania, čomu sa nesmierne tešili. Ani my by sme v ich veku nereagovali inak ako oni. Tentokrát sme sa odviezli na Kokavu dvoma autami. Jedným deväťmiestnym, ktoré nám požičal ľubický kostolník. Za volantom tohto auta sedel Jeňo Bartko. Druhé auto bolo seniorátne – biely Opel Astra, ktorého volant držal brat farár. Pri odchode z konfirmačného sústreďenia si volanty áut vodiči vymenili. Ako sa hovorí: Zmena je život.

Po príchode na chatu sme sa ubytovali a v reštaurácii Liptovská izba nás čakala večera, ktorú nám pripravila švagriná brata farára Alenka

KONFIRMANDI V PLNOM PRÚDE PRI RIEŠENÍ ÚLOH

Porubánová. Po večeri sme sa vrátili na chatu a pustili sa do prvej biblickej témy „Kto si?“ Zábavnou formou sme zisťovali o sebe, kto sme. Aby sme získali jeden o druhom nejaké informácie, tak bolo potrebné medzi sebou komunikovať – pýtať sa. Je veľmi dôležité vedieť odpovedať na otázku: „Kto som?“ Ako kresťania by sme mali vedieť odpovedať na túto otázku. Božie slovo nám jasne hovorí, že sme hriešnici. To znamená: ľudia poznačení hriechom. Na ďalší deň sme si kládli inú otázku: „Kde som – kde si?“ Kde sa vo svojom živote nachádzaš? Po akej ceste kráčaš? Kde sa nachádzaš vo vzťahu k Bohu? To je opäť jedna z veľmi dôležitých otázok, ktorá by nemala absentovať v živote človeka. Na tretí deň sme si kládli otázku:

Čo urobím s týmto poznaním? Čo urobíme s tým, ak poznáme odpovede na otázky: „Kto som?“ a „Kde som?“ Čo urobíme s tým, ak vieme, že sme hriešni a vďaka tomuto hriechu sa nachádzame ďaleko od Boha? Nechať veci ležať ľadom je veľmi nebezpečné, a preto je dôležité, aby sme hľadali cestu ku Kristovi, ktorý nás prikrýva svojou spravodlivosťou. V Jeho prítomnosti jasne vieme, kde sme, kde sa nachádzame a kam máme kráčať, aby sme neminuli cieľ.

V piatok dopoludnia sme sa vybrali na Podbanské na hotel Permon, kde sa nachádza plavecký bazén s toboganom a šmýkačkami. Tu sa konfirmandi poriadne vybláznil. Vodný svet, ako tomu zvykneme hovoriť, ešte zatiaľ vyhráva nad mobilmi a tabletami a na chvíľu doká-

PLAVECKÝ BAZÉN HOTELA PERMON VŽDY BODUJE

žeme zabudnúť na tieto interaktívne hračky, ktoré nosíme vo vrecku. Po obede krátka siesta a potom spoločenské hry. Večer sme sa zúčastnili piatkového stretnutia kokavského dorastu, kde domáci brat farár Mário Činčurák pripravil pre nás vedomostné súťaže. Samozrejme, že sme sa rozdelili na skupiny Kokavčania a Kežmarčania. Kokavčania spočiatku na body vyhrávali, ale Kežmarčania ich v závere dobehli, takže sily boli úplne vyrovnané.

V sobotu sme plánovali turistiku do Jamnickej doliny, ale kvôli zlému počasiu sme zostali na chate. Popoludní sme potom išli na ihrisko v blízkosti chaty, kde si naši dorastenci s Kokavčanmi zahrali futbal. Odrazu ožili aj také osoby, ktoré boli celý čas unudené. Nakoniec aj

obyčajný futbal vie oživiť ducha. Po večeri sme nasadli do auta a vrátili sa domov cez Podbanské a Vysoké Tatry. Cesta bola zaujímavá – v ten deň stihlo v Tatrách nasnežiť.

30. marca 2015 sa konalo v Lipovskom Mikuláši Valné zhromaždenie a. s. Transcius, ktorej je náš cirkevný zbor akcionárom a domáci brat farár štyri roky pôsobil v predstavenstve a. s. Transcius. Rokovanie sa tento rok netýkalo len hodnotenia uplynulého roku, ako sa to štandardne deje na každoročnom stretnutí akcionárov, ale nepriamo aj hodnotenia celého štvorročného funkčného obdobia orgánov spoločnosti – predstavenstva a dozornej rady. Výsledky hospodárenia za uplynulý rok zhodnotil vo svojom vystúpení predseda predstavenstva

POHEAD DO HEADISKA NA AKCIONÁROV VZ A. S. TRANSCIUS

a. s. Transcius Ing. Dušan Vagaský, riaditeľ spoločnosti Mgr. Ľubomír Turčan a svoje stanovisko k ročnej závierke predniesla aj dozorná rada. Ako predniesol predseda predstavenstva vo svojej správe, spoločnosť za posledné roky vykazuje pozitívne hospodárske výsledky oproti rokom, keď hospodárila so stratou. Levý podiel na týchto pozitívnych výsledkoch malo vydávanie učebníc náboženskej výchovy. Dobré hospodárske výsledky umožnili v spoločnosti realizovať mnohé opravy na majetku spoločnosti a vykázaný zisk posilnil nielen rezervný fond spoločnosti, ale aj sociálny fond zamestnancov.

Na tomto Valnom zhromaždení a. s. Transcius sa uskutočnili aj voľby do orgánov spoločnosti. Do

predstavenstva boli zvolení: riaditeľ Transcia Ľubomír Turčan, podnikateľ Viktor Čop, biskup Západného dištriktu Milan Krivda, vrcholový manažér Jaroslav Mervart, generálny dozorca Imrich Lukáč a právnik Martin Cibula. Do dozornej rady boli zvolení: primátor Liptovského Mikuláša Ján Blcháč, prekladateľ Svetozár Gavora, generálny biskup Miloš Klátik.

25. apríla 2015 sa uskutočnil v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Batizovce dcérocirkev Gerlachov KonfiDeň. Podobné podujatia sa v rámci Tatranského seniorátu (TAS) organizujú pravidelne dva razy do roka. Jeden na jar a druhý na jeseň. Témou tohto jarného stretnutia bol slogan: Vystúp z klamstva do reality. Konfirmandi cirkevných

CHUTNÝ OBED KONFIRMANDOV V ZBOROVEJ MIESTNOSTI V GERLACHOVE

zborov Tatranského seniorátu sa stretli v obnovenom gerlachovskom kostole, kde ich privítali domáci mládežníci a domáca mládežnícka skupina, ktorá sprevádzala spievané piesne na tomto podujatí. Slovom sa k nim prihovoriť brat farár z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Poprad Michal Findra, ktorý vo svojom príhovore poukázal, ako mnohé veci v dnešnom svete sa ľuďom podsúvajú, či dokonca ako sú ľudia uvádzaní do omylu a klamstva. Božie slovo nám však hovorí pravdu o človeku, pravdu o tom, akí sme hriešni a čo je potrebné urobiť, aby sme boli ospravedlnení. Biblický text, o ktorom sme potom spoločne uvažovali, bol vybraný z Jánovho evanjelia 8,32: „*Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.*“

Domácich mládežníkov z Gerlachova je potrebné pochváliť, pretože sa sami podujali pre všetkých konfirmandov pripraviť obed vo vlastnej réžii. Podarilo sa im to a ako znalec musím povedať, že bol aj chutný. Po obede sa konfirmandi rozdelili do rôznych skupín, v ktorých boli pre nich pripravené aktivity v okolí Gerlachova. Na záver sme si urobili spoločnú fotku, rozlúčili sa a vrátili domov.

17. mája 2015 v našom cirkevnom zbore vo fílii Ľubica sa uskutočnila konfirmácia. Konfirmovaných bolo osem konfirmandov, z toho piati z Ľubice a traja z Kežmaruku (Berecz Lukáš, Jendrušák Dominik, Labuda Lukáš, Kapolková Viera, Kováčová Emma, Krolák Ľuboš, Patúšová Emma, Trop Ľubomír).

BEZ SPOLOČNEJ FOTOGRAFIE SA DOMOV PREDSA NEJDE

Slávnosti konfirmácie predchádzala konfirmačná príprava, ktorá trvá dva roky. Skúška konfirmandov sa uskutočnila písomným testom, ale aj ústnou skúškou, prebiehajúcou počas slávnosti konfirmácie, kde si konfirmandi zo série otázok vytiahli jeden lístok, na ktorom boli napísané otázky k ústnej skúške. Je potrebné tohtoročných konfirmandov pochváliť, pretože zodpovedne a seriózne pristupovali k samotnej skúške i k slávnosti konfirmácie v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi, kde vedomostná úroveň, ale i samotná zodpovednosť boli na nižšom stupni.

Brat farár svoj príhovor začal s modernými hračkami – ako je mobilný telefón či tablet. Konfirmandov sa opýtal, či majú mobilný te-

lefón. Odpoveď na túto otázku bola každému jasná. Skôr by sme mohli povedať, že otázka bola zbytočná. Ďalej sa ich opýtal, či už dostali SMS typu: Ak nemáš čo dnes robiť, poď von a nasleduj ma. Takáto SMS je pozvaním a rovnako aj slávnosť konfirmácie je pozvaním k nasledovaniu Ježiša Krista. O chvíľu na to im pustil jeden videoklip, v ktorom sa spievalo: Kúpil som si Iphone, čierny 4S, posielam vám správy, zdieľam fotky z ciest. A nakoniec je tu konštatovanie, že v tomto mobile chýba jedna aplikácia, aplikácia, ktorá je dôležitá pre život človeka. Aplikácia, ktorá sa vám dnes ponúka, ak na SMS: „Nasleduj ma!“, budete odpovedať kladne. Je to aplikácia „iBoh“. Ona je veľmi praktická a užitočná. Mať aplikáciu „iBoh“

SPOLOČNÉ FOTO KONFIRMANDOV DO MATRIKY CIRKEVNÉHO ZBORU

sa naozaj opláti. V tom videoklipesa spievalo: Tak, Bože, prosím veď ma, keď neviem kadiaľ ísť. Podobných situácií človek zažíva v živote stovky, či tisíce a preto sa opláti v živote nasledovať Ježiša Krista a získať tak aplikáciu „iBoh“, tak ako ju získal aj colník Matúš, na text ktorého tento konfirmačný prihovor zaznel (Lk 5,27-29). Celá slávnosť konfirmácie bola v priamom prenose miestnej ľubickej televízie.

28. mája 2015 sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole koncert vokálnej skupiny Fragile. Je to slovenská hudobná skupina zložená z populárnych osobností, známych z rôznych televíznych seriálov, divadelných, muzikálových produkcií či TV show. Bez použitia hudobných nástrojov, teda a cappella, in-

terpretujú známe rock – pop – jazzové hity svetových umelcov, akými sú napríklad STING, STEVIE WONDER, NORAH JONES, BILLY JOEL, TINA TURNER... Ich predstavenia sú plné výbornej hudby. Keďže tento koncert sa konal v kostole, tak v podaní tejto vokálnej skupiny zaznelo i niekoľko spirituálov a gospelov ako napríklad: Ó, happy day, Haleluja a iné.

A cappella je termín, ktorým sa označuje vokálna hudba alebo lepšie povedané spev bez sprievodu akýchkoľvek hudobných nástrojov. To, čo pomáha iným skupinám pri interpretácii, musia speváci v a cappella formáciách nahrádzať len jediným nástrojom – hlasom. Práve pre základný princíp je takýchto kvalitných hudobných telies vo svete veľa.

VYSTÚPENIE VOKÁLNEJ SKUPINY FRAGILE

mi málo. Pri a cappella speve nezamaskujete nič, všetko musí byť dokonalé a čisté. Názov „a cappella“ pochádza z taliančiny a znamená to „ako v kaplnke“. V stredoveku bolo totiž zakázané v kostoloch používať hudobné nástroje, a tak sa spievalo a doprevádzalo len hlasom.

Na záver vo veľmi peknom aranžmáne zaspievali pieseň z filmu Leví kráľ: The Lion Sleeps Tonight, ktorá zožala najväčší úspech.

6. júna 2015 cirkevný zbor zorganizoval výlet na Deň detí, ktorý sa tohto roku uskutočnil v našom blízkom okolí. Najprv sme si pozreli Spišský hrad, kde sme sa zoznámili s jeho históriou ako najväčšieho hradu v strednej Európe a zároveň ako pamiatky v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Výstavba stredovekého hradu na travertínovej kope sa datuje do začiatku 12. storočia. Najstaršia písomná zmienka o hrade pochádza z roku 1120. Zo začiatku mal funkciu pohraničnej pevnosti na severnej hranici ranofeudálneho uhorského štátu. Potom sa na niekoľko storočí stal sídlom spišského župana, a tým aj hlavným centrom svetkej moci na Spiši. V druhej polovici 15. storočia sa o prestavbu hradu zaslúžil nový majiteľ Štefan Zápoľský (bol aj majiteľom kežmarského hradu), ktorý si tu chcel vytvoriť reprezentačné šľachtické sídlo. Na hrade vybudoval palác, rytiersku sieň a kaplnku sv. Alžbety. V hradných komnatách sa narodil aj jeho syn Ján, ktorý sa neskôr stal kráľom Uhorska.

NA ZÁVER JEDNO FOTO S ORGANIZÁTORMI KONCERTU

Posledné stavebné práce na hornom hrade riadili Thurzovci a Csákyovci. V roku 1780 hradný komplex zničil požiar a Spišský hrad sa postupne zmenil na zrúcaninu. Úplnému spustnutiu Spišského hradu zabránili až pamiatkari, ktorí v roku 1970 začali technicky náročnú konzerváciu hradieb a palácov ohrozených nestabilitou skalného podložia.

V hradnom komplexe sú v súčasnosti umiestnené muzeálne expozície Spišského múzea o dejinách hradu, stredovekých zbraniach a feudálnej justícii – to sa našim deťom asi najviac páčilo, pretože niektorí si vyskúšali dereš a iní si zase dali ruky a nohy do klady.

Zo Spišského hradu sme sa presunuli do historického jadra mesta

Levoča. Tu nás čakala sestra PhDr. Astrid Kostelníková, ktorá nám porozprávala, akým spôsobom sa udomáčkňovali reformačné myšlienky v tomto kráľovskom meste a aký podiel mali evanjelici na jeho výstavbe – hlavne domov, ktoré sa nachádzajú na námestí Majstra Pavla. Jedným z najimpozantnejších domov je renesančný palác Krištofa Thurzu, v ktorom dnes sídli Štátny archív v Levoči. Thurzo sa zaslúžil o zvolanie Spišsko-podhradskej synody, ktorá sa konala v roku 1614 v Spišskom Podhradí. Na námestí sa nachádza aj Brewerovský dom, kde rodina Brewerovcov od roku 1625 mala zriadenú kníhtlačiareň, v ktorej vyšla známa Cithara Sanctorum od Juraja Tranovského, známa pod názvom „Tranoscius“. V do-

ÚČASTNÍCI VÝLETU PRED BRÁNOU SPIŠSKÉHO HRADU

me obchodníka Schwaba, dnes hotel Satel, keď v roku 1671 boli evanjelikom odňaté kostoly, slúžili svoje bohoslužby. Zastavili sme sa aj pred klieťkou hanby a nakoniec v evanjelickom kostole, ktorý bol postavený v roku 1837. V tejto dominante námestia sa ukrýva jedna zo vzácných spišských knižníc, ktorá vznikla v čase vydania Pentapolitany – vyznania piatich slobodných kráľovských miest v roku 1549.

Potom sme sa presunuli do farskej záhrady, kde domáci cirkevný zbor pre nás a hlavne pre deti pripravil opekačku. Niektorí si klobásky opekali priamo na ohni, iní zase na grile. Do pekného počasia brat zborový dozorca Branislav Klein vybral pre deti rôzne preliezky, ktoré boli jednou z atrakcií tohto dvora.

Nakoniec po chutnom obede sme sa presunuli do Spišskej Novej Vsi, bývalej baníckej školy, kde v jej aule bol pre nás pripravený koncert brata farára Romanu Dovalu s jeho dcérami, ktoré nám zaspievali svoje pesničky vydané na CD nosičoch s názvom: Podľa Božej mapy. Keďže naše deti mnohé piesne poznali, pretože ich pravidelne spievajú na nedeľnej besiedke, svojím spevom sa pridali k ich vystúpeniu. Bol to veľmi príjemný zážitok vidieť deti v akcii spievať, ale i tancovať a tak oslavovať nášho nebeského otca. Opäť po roku sme mohli spolu s deťmi prežiť jeden príjemný deň naplnený mnohými zážitkami.

11. - 12 júna 2015 sa uskutočnil 50. Literárny Kežmarok. Bol venovaný Ľudovítovi Štúrovi a kežmar-

NAJMENŠÍ NA KONCERTE ROMANA DOVALU

ským študentom - budúcim štúrovcom (napr. Samovi Tomášikovi, Samovi Chalupkovi, Jankovi Kráľovi, Ctibohovi Zochovi, Danielovi Lichardovi a ďalším). Literárne Kežmarky (LK) sú od svojho začiatku r. 1966 venované osobnostiam, ktoré v minulosti na kežmarskom lýceu pôsobili alebo študovali. Zaujímavosťou je, že okrem 2 osôb (Prídavok a Cíger-Hronský) boli všetci jubilanti evanjelici.

Slávnostné otvorenie 50. ročníka sa uskutočnilo v prvý deň LK pred budovou lýcea. Po ňom sa v auditóriu konalo slávnostné vyhlásenie výsledkov celoslovenskej literárnej súťaže, ktorá je v skutočnosti medzinárodná, lebo sa jej zúčastňujú aj žiaci a študenti – zahraniční Slováci zo Srbska, Rumunska, Maďarska

atď. Vyhlásenie výsledkov obohatilo literárno – hudobné pásmo z diel dlhoročných porotcov súťaže Evy Kollárovej, Zlaty Matlákovéj, Jána Petríka, Júlie Čurillovej, Jozefa Brunclíka a Petra Karpinského. Podobne sa predstavili aj víťazné práce v našťudovaní literárno – dramatického odboru ZUŠ A. Cígera v réžii Emílie Šavelovej. Klavírnym sprievodom poslúžil Peter Pavličko, riaditeľ ZUŠ na Petržalskej ulici.

Večerný galaprogram sa uskutočnil v drevenom artikulórnem kostole. V úvode bol uvedený film kežmarského scenáristu a režiséra Daniela Dluhého, ktorý priblížil históriu Literárnych Kežmarkov. Moderátorka Marta Lacková priblížila LK v číslach, faktoch, pripomenula osobnosti, ktoré sa literárnej sú-

VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV 50. ROČNÍKA LITERÁRNEHO KEŽMARKU

ťaže LK úspešne zúčastnili. Pri tejto príležitosti bol vydaný zborník 50 rokov Literárneho Kežmarku, ktorý predstavila zostavovateľka Nora Baráthová. Primátor mesta ocenil dlhoročných spolupracovníkov, zakladateľov LK a organizácie, ktoré sa na príprave LK podieľali: medzi ocenenými bol brat senior Roman Porubän, jediná žijúca organizátorka LK od 1. ročníka Nora Baráthová, zo známejších evanjelikov napr. Jelka Borcovanová z Martina, herec Juraj Sarvaš atď. Vyvrcholením galaprogramu bolo pásmo „Vzlietli orli vysoko“ – pásmo slovenskej národnej hudby a umeleckého slova pri príležitosti 200. výročia narodenia Eudovíta Štúra. Účinkovali v ňom Juraj Sarvaš a Danubius octet, v ktorom spieval aj Kežmarčan Lukáš Ši-

monov. Po skončení programu sa konala autogramiáda zborníka k 50. výročiu LK.

Po galaprograme sa ešte vekom starší víťazi autorskej súťaže stretli s porotou, mladší mali tú možnosť na druhý deň, ktorý začal vernisážou výstavy V službách ducha a národa a 50 rokov Literárnych Kežmarkov. Materiály poskytla SNK Martin, Lyceálna knižnica v Kežmarku a Múzeum v Kežmarku.

Doobeda sa ešte uskutočnil seminár venovaný osobnosti Eudovíta Štúra – o Štúrovi predniesol prednášku Doc. PhDr. Augustín Maťovčík, DrSc., riaditeľ Národného biografického ústavu SNK v Martine a osobnostiam kežmarských štúrovcov – o ktorých hovorila PhDr. Nora Baráthová.

JURAJ SARVAŠ V HUDOBNO-SLOVNOM PÁSME „ZLIETLI ORLI VYSOKO“

12. júna 2015 sa uskutočnila v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Nové Zámky synoda Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, na ktorej sa z Tatranského seniorátu (TAS) zúčastnili: predsedníctvo seniorátu: Mgr. Roman Porubän, senior TAS a Ing. Milan Zacher, dozorca TAS; delegáti: Mgr. Ján Matis, zborový farár v CZ ECAV na Slovensku Batizovce a Ing. Ján Matis ml.

Už samotný príchod na miesto konania synody prezrádzal, že jednanie na synode bude horúce. Billboardy typu: Ako sa nechať okradnúť, Megapodvod a podobne, nás privítali pri vstupe do budovy, ktoré poukazovali na podvodné aktivity Igora Klátika, brata generálneho biskupa. Viac informácií by ma-

lo byť na webovej stránke: www.klatikovci.eu.

Počas dvoch dní mala synoda prerokovať 24 schválených bodov programu. K najhorúcejším témam patrili odvolania Tatranského seniorátu, Dunajsko-nitrianskeho seniorátu a predsedníctva Východného dištriktu voči rozhodnutiu generálneho presbyterstva ohľadom prijatia uznesenia k Vyhláseniu k aktuálnej situácii v ECAV na Slovensku, kde generálne presbyterstvo vyzývalo všetkých predstaviteľov cirkvi, ktorí sa pod vyhlásenie podpísali, aby sa verejne ospravedlnili a potvrdili sľub, ktorý dali pri úvode do týchto funkcií. Z môjho pohľadu je absurdné, aby niekto odo mňa žiadal ospravedlnenie, ak poukážem na situáciu, v akej sa nachádza cirkev

ROKOVACIA MIESTNOSŤ SYNODY ECAV V NOVÝCH ZÁMKOCH

a ako ju ja vnímam, či dokonca ak vyslovím svoj názor na daný stav vecí. Žiadať ospravedlnenie – to je diktát, ktorý uplatňujú totalitné režimy, ale nie demokratická spoločnosť, o cirkvi už ani nehovoriac. Žiaľ, že synoda našej cirkvi uznesenie generálneho presbyterstva potvrdila a toto uznesenie zostalo v platnosti. To znamená, že všetci farári, seniori, dozorcovia na rôznych úrovniach v cirkvi, ktorí vyhlásenie podpísali, by sa mali vedeniu cirkvi ospravedlniť za vyjadrenie svojho nesúhlasu so situáciou, ktorá sa deje v našej cirkvi. Je smutné, keď synodáli v tak závažnej veci, ako je obyčajná sloboda prejavu, dokážu prijať – potvrdiť uznesenie, nachádzajúce sa v rozpore so základnými ľudskými právami, ktoré človeku garantuje Ústava SR.

Ďalšiu bohatú diskusiu rozvírili veci okolo hospodárenia Reformáty, postup voči Spoločenstvu evanjelickej mládeže, disciplinárne konania voči zborovému farárovi v Bratislave a podobne. Bližšie informácie ste si mohli prečítať v augustovom čísle časopisu Evanjelický východ, kde priebeh rokovania opísal Marián Damankoš, člen synody ECAV, riaditeľ EŠS v Prešove a Predseda Školského výboru ECAV. Okrem toho bol veľmi kvalitne spracovaný a predložený na synodu materiál: Príprava ECAV na odluku financovania cirkví od štátu. Žiaľ, že tejto téme sa nevenovala taká pozornosť, akú by si zaslúžila. Odluka cirkvi od štátu je reálna skutočnosť, ktorá nás v priebehu dvoch – troch rokov čaká a nemôžeme sa tváriť, že nejako

ČLENovia SYNODY KLÁDLI RÔZNE OTÁZKY VEDENIU ECAV

sa to vyrieši. Práve naopak. Na túto situáciu mali by sme byť pripravení a v cirkvi by mala prebiehať k tejto téme verejná diskusia, aby sme vedeli, čo nás čaká a ako potrebujeme zabezpečiť fungovanie cirkvi do budúcnosti.

14. júna 2015 v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Poprad-Veľká sa uskutočnilo vystúpenie spevokolov Tatranského seniorátu. Toto stretnutie bolo zároveň venované spomienke na Majstra Jána Husa pri 600. výročí jeho upálenia v Kostnici. Po úvodnej organovej skladbe od Maxa Regea: *Liebster Jesu, wir sind hier*, ktorú sme si vypočuli v interpretácii Mgr. Jozefa Štrbku, prítomných a spevokoly privítal domáci brat farár Mgr. Jozef Vereščák.

Pomedzi jednotlivé vystúpenia spevokolov z cirkevných zborov Poprad, Poprad-Veľká, Kežmarok, Švábovce a Batizovce sa prítomným prihovoral senior TAS Roman Porubän. Ten priblížil osobnosť Majstra Jána Husa, jeho život, dielo a predovšetkým vplyv Johna Wycliffa, ktorý zanechal veľké stopy na Husovom teologickom myslení. Hus bol nadšený Wycliffovými názormi, ktoré postupne rozoberal na Karlovej univerzite, a tak sa dostal do sporu s pražským arcibiskupom Zbyňkom Zajícom z Hazmburku, ktorý ich zakázal. Vzápätí bol Hus uvalený do klatby a na Prahu vyhlásený interdikt. Táto ostrá konfrontácia názorov mala za úlohu očistiť cirkev od bludov a vrátiť ju k pravde Kristovho evanjelia,

STRETNUTIE SPEVOKOLOV V EV. KOSTOLE CZ POPRAD-VEĽKÁ

no nakoniec vyústila v Kostnickom sneme, ktorý Husa odsúdil na hranicu ako kacíra.

Prítomným sa ďalej prihovори-la PhDr. Nora Baráthová, kežmar-ská historička. Vo svojom príspevku rozoberala Husitizmus na Spiši. Poukázala, akým spôsobom prenikal na toto územie, a to prostredníctvom spanilých jázd uskutočnených v roku 1431 a 1433. V tom čase sa husiti zamerali na dobýjanie kláštorov a slobodných kráľovských miest, ako boli Kežmarok, Levoča a Spišská Nová Ves, ale aj na mestá zálohované Poľsku. Mnohé získali ľstou, keď im chudoba otvorila mestské brány a vôbec nemuseli o mesto bojovať. Popri rabovačkách a ostrých bojoch sa šírili aj husitské reformné myšlienky, kto-

ré predovšetkým nadchli jednoduchých ľudí – Slovákov.

Na záver stretnutia senior TAS nastolil otázku: Ján Hus – je ešte aktuálny? Poukázal, že stať v službe Kristovho evanjelia, to znamená postaviť sa za pravdu, ktorou je sám Ježiš Kristus, to si neraz vyžaduje priniesť obeť. No za túto pravdu sa oplatí bojovať aj napriek tomu, že mnohí môžu na nás poukázať, že len moralizujeme, nastoľujeme spiatočnícku filozofiu a či sa nedokážeme prispôbiť trendom doby, ktorá so svojím individualizmom a liberalizmom zľahčuje a prekrúca túto pravdu, a tak ju dehonestuie.

V závere vystúpenia spevokolov Tatranského seniorátu zaznela husitská pieseň: Kdož sú Boží bojovní-

NORA BARÁTHOVÁ PRED PREDNÁŠKOU: HUSITIZMUS NA SPIŠI

ci, ktorú upravil pre túto príležitosť hudobný skladateľ Vítázoslav Kubička a ktorej sa zhostili všetky prítomné spevokoly pod vedením Romana Porubäna.

18. – 21. júna 2015 sa uskutočnilo sústreďenie zborového spevokolu na Chate pod Sitieňom, ktorá sa nachádza v blízkosti artikulárneho kostola medzi obcou Svätý Kríž a Lazisko. Vo štvrtok večer sme sa dopravili autami na miesto, kde sme strávili pekné chvíle pri speve a hlasovej výchove, ale aj príjemných rozhovoroch a spoznávaní jeden druhého. Medzi nás prijala pozvanie sestra Júlia Ráczová, ktorá pochádza z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Obišovce, kde vedie spevokol a zároveň pôsobí ako kantorka.

Táto skromná, no pritom veselá a vtipná žena bola prvou dirigentkou – ženou v divadle v Košiciach. Štátne skúšky z hudby (odbor klavír) zložila v roku 1955. Potom pôsobila ako učiteľka hry na klavíri a hudobnej náuky na hudobných školách (ZUŠ) v Krompachoch, Prešove a Košiciach (od roku 1957). V rokoch 1966 – 1971 absolvovala diaľkové štúdium odboru sólový spev na Konzervatóriu v Košiciach. V období normalizácie v roku 1975 musela odísť zo školstva. V rokoch 1975 – 1989 pôsobila v Štátnom divadle v Košiciach ako zbormajsterka (1975 – 1977 ako druhá zbormajsterka, 1977 – 1989 ako prvá zbormajsterka). Ako dirigentka pracovala s detskými spevákymi zbormi a zbormi dospelých (ženský spevácky zbor

PRVÝ VEČER, PRVÁ VEČERA A CHUTÍ NÁM

Kysačanka, miešaný spevácky zbor mesta Prešov – Moyzes, Cantica veterinaria Cassoviensis, evanjelický miešaný zbor v Obišovciach). V roku 1972 sa stala zakladateľkou a prvou dirigentkou Košického speváckeho zboru učiteliek, ktorý úspešne viedla do roku 1988 (s prerušením 1975 – 1977). Absolvovala viacere celoslovenské dirigentské školenia. V roku 2006 jej generálny riaditeľ Národného osvetového centra udelil Medailu D. G. Licharda.

Štvrtkový zoznamovací večer nám veľmi rýchlo ubehol a v piatok nás už čakala tvrdá práca s tým, s čím slúžime v cirkevnom zbore – s hlasom. Tri hodiny dopoludnia a tri hodiny popoludní. To sme ani neverili, že toľko vôbec vydržíme. Hlasové rozcvičky, otváranie úst,

posadenie a nasadenie hlasu, aby sme vo vyšších polohách nekikírkali, to boli všetko dôležité informácie a zároveň cvičenia, ktoré mali za úlohu šetriť náš hlas. Ako vyšli prvé tóny z našich úst, tak sme sa pozerali na vyjavený výraz sestry Ráczovej, ktorá nám povedala: Urobila som vám niečo, že po mne tak kričíte? Hneď v úvode si človek uvedomil, že spev nie je o tom, aby sme si dokazovali, aká je naša sila, akú máme paru, ako to dobre vieme oprieť do hlasu. Držanie brady, uvoľnenie sánky a čeluste až do stavu, keď sa spevákovi začne zívajúť, to všetko boli dôležité pripomienky, ktoré niekto dokázal ľahšie pretaviť do praxe a inému to zase šlo ťažšie.

Aby sme celý deň nespievali, tak sme sa v jednotlivých pauzách vy-

brali do neďalekého Liptovského Mikuláša, kde sme si pozreli starú evanjelickú faru. Tamojšia expozícia návštevníkovi pripomína stretnutia popredných osobností štúrovského hnutia u tunajšieho farrára Michala Miloslava Hodžu. Autentické priestory starej evanjelickej fary navodzujú atmosféru 40. rokov 19. storočia, keď tu bol založený spolok Tatrín a spísané Žiadosti slovenského národa. Expozícia je zariadená dobovým nábytkom, vystavené sú tu knihy vydané spolkom Tatrín, faksimile historických dokumentov, zápisníc, fotografie i originálne portréty národných dejateľov od akademického maliara Janka Alexyho. Jej jedinečnou súčasťou je aj Hodžova pracovňa, ktorej dominuje stôl s Bib-

liou a krížom a mohutná knižnica plná vzácných kníh.

Na druhý deň v sobotu sme populdní navštívili skanzen v Pribylíne, kde sa uskutočnilo stretnutie evanjelikov Liptovsko-oravského seniorátu na tzv. Dni seniorátu. Z ponuky bohatého duchovného programu, ktorý sa odohrával v areáli skanzenu si mohol každý z nás vybrať, čo sa mu páčilo. Okrem toho to bola jedinečná príležitosť vidieť priestory lip-tovskej dediny s jej zvykmi a spôsobom života.

Nedeľa ako posledný deň nášho sústreďenia bola pre náš spevokol pracovná. Dopoludnia o 9:00 hodine sme sa zúčastnili služieb Božích v artikulárnom kostole vo Svätom Kríži, kde sme poslúžili zaspievaním troch piesní. Potom sme sa

JÚLIA RÁ CZOVÁ PRI HLASOVEJ VÝCHOVE ZBOROVÉHO SPEVOKOLU

presunuli do cirkevného zboru Partizánska Ľupča, kde o 11:00 h. sme na miestnych službách Božích poslúžili zaspievaním niekoľkých piesní z nášho bohatého repertoáru. Po obede, ktorý sme mali na chate, kde sme boli celý čas ubytovaní a kde sa o nás príkladne starali po telesnej stránke, nás naše autá zaviezli do Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Važec, kde sa popoludní konal koncert Slovenského kresťanského speváckeho zboru CREDO – VIRUJU, v rámci ktorého vystúpil aj náš spevokol spolu s domácim spevokolom z Važca.

Takýmto bohatým nedeľným programom sa skončilo sústredenie nášho zborového spevokolu, ktoré dlho zostane v našich spomienkach, a to predovšetkým na chvíle stráve-

né so sestrou Júliou Ráczovou a jej vtipom, láskavosťou a milým úsmevom, za čo jej srdečne ďakujeme a zároveň prajeme, keďže sa nedávno dožila okrúhleho jubilea, aby jej Pán Boh dával dostatok síl a múdrosti k tej práci a službe, ktorú v našej cirkvi rada robí.

24. júna 2015 v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku sa uskutočnil v podvečerných hodinách koncert Mariána Vargu. Jeho hudba dodnes púta ľudí a v istom zmysle je fenomenálna. Pred koncertom bol som poctený jednou dôležitou úlohou. Pri zvukovej skúške bolo potrebné odskúšať všetky tri klávesové nástroje, ktoré Marián Varga počas koncertu používal.

Od šiestich rokov navštevoval Ľudovú školu umenia, paralelne

MARIÁN VARGA PONORENÝ DO SVOJEJ HUDBY

bral súkromné hodiny kompozície u profesora Jána Cikkera. Neskôr sa stal žiakom bratislavského konzervatória, kde študoval klavír u Romana Bergera a kompozíciu u Andreja Otčenáša. Po troch rokoch, v roku 1967, konzervatórium opustil a onedlho sa stal členom skupiny Prúdy, s ktorou nahral v roku v roku 1969 legendárny album: Zvoňte, zvonky. Po nezhodách v skupine opustil aj Prúdy a založil prvú slovenskú artrockovú kapelu – Collegium Musicum. Jej repertoár pozostávajúci prevažne z inštrumentálnych kompozícií zahŕňal okrem reinterpretácií tém z klasickej hudby (Haydn, Bartók, Stravinskij...) aj vlastné skladby s prvými náznakmi umeleckej postmodernity (napr. „Eufónia“ z albumu Konvergencie),

ktorá je princípom jeho súčasnej tvorby.

Po zániku skupiny Collegium Musicum (1979) sa Varga rozhodol pre úlohu osamelého bežca a ako jeden z prvých hudobníkov u nás sa začal venovať konceptu absolútnej improvizácie, čiže komponovaniu hudby v reálnom časopriestore. Priebežne sa venoval aj piesňovej tvorbe, v spolupráci s Pavlom Hammelom vydali päť albumov a skomponovali prvý rockový muzikál u nás – Cyrano z predmestia.

2. júla 2015 v Drevenom artikulárnom kostole sa uskutočnil koncert speváckeho zboru Musical Mission Team z Bob Jons univerzity z USA. Toto spevácke a zároveň i hudobné teleso amerických študentov do nášho cirkevného zbo-

TRI KLÁVESOVÉ NÁSTROJE, NA KTORÝCH SI ZAHRAL AJ DOMÁCI BRAT FARÁR

ru zavítalo už po piatykrát. V podaní Musical Mission Teamu sme si mohli vypočúť rôzne spirituály, gospels a inú kresťanskú hudbu. Americkí študenti si dali dokonca tú námahu, že sa naučili niekoľko piesní v slovenskom jazyku. Samotný koncert začal piesňou Každý deň, ktorú pozná aj náš zborový spevokol. Títo mladí a talentovaní ľudia sa okrem spevu prezentovali hrou na dychové nástroje, klavír, a husle. Prijemná hudba a duchovný spev naplňali naše srdcia vďačnosťou voči Bohu, že každé dva roky prichádzajú Američania medzi nás, aby sa podelili s nami nielen o umelecký zážitok, ale predovšetkým o osobné svedectvo o živote s Bohom, ktoré nám môžu sprostredkovať prostredníctvom hudby a piesní. Uprostred

tohto koncertu zaznela aj zvesť slova Božieho s poukazom na to, ako je potrebné hľadať Boha prostredníctvom poznania Ježiša Krista. Po skončení koncertu prebiehali rôzne rozhovory s ľuďmi, ktorí vedeli aspoň čo - to po anglicky o viere v Boha a o radostnom živote s ním.

Jeden zo spevákov bol zároveň aj organistom. Požiadal ma, či by si nemohol zahrať na organe, samozrejme, že som súhlasil. A tak v jeho podaní sme si mohli vypočúť rôznu chrámovú hudbu – rôzne chorály, ktoré spievajú na bohoslužbách Američania. Niektoré piesne boli pre nás známe, pretože pochádzali zo staršej tvorby a sú neodmysliteľnou súčasťou hudobného a liturgického fondu protestantských cirkví vo svete.

MUSICAL MISSION TEAM PRI INTERPRETÁCII SLOVENSKÝCH PIESNÍ

8. júla 2015 spevokol cirkevného zboru na podnet sestry presbytersky Justíny Sutorovej uskutočnil vystúpenie v Domove dôchodcov Náruč. Nebolo to len samotné vystúpenie spevokolu. Celé toto podujatie sme zahrnuli do akýchsi slávnostnejších bohoslužieb, na ktoré sme pozvali všetkých obyvateľov domova dôchodcov. Potešili sme sa, keď spoločenská miestnosť sa zaplnila do posledného miesta a okrem klientov domova dôchodcov sa týchto bohoslužieb zúčastnil i personál domova vrátane riaditeľky Marcely Ištocyovej, ktorá nás všetkých srdečne privítala.

Každý účastník dostal do ruky vytlačený program s piesňami, pripravený bratom farárom Romanom Porubänom. Zaspievali sme niekoľ-

ko piesní z evanjelického spevníka, ktoré sprevádzala sestra PhDr. Nora Baráthová. Do toho zaznelo i slovo evanjelia, ktorým poslážil domáci brat farár na text z 1. knihy Mojžišovej 17,15-21;18,1-15. Potom sa k slovu dostal spevokol. Ten prezentoval niekoľko piesní nacvičených počas roka a doladených na sústreďení spevokolu na Lazisku. Okrem spevokolu dvoma piesňami poslážil aj Dávid Jendrušák. S Božím požehnaním a záverečným potleskom sme sa rozlúčili v nádeji, že do budúcnosti opäť prideme takýmto spôsobom poslážiť a potešiť obyvateľov domova dôchodcov.

10. júla 2015 náš cirkevný zbor a jeho pamiatky navštívil Patrice Dautel, ekonomický atašé francúzskeho veľvyslanectva na Slovensku,

SLÁVNOSTNÉ BOHOSLUŽBY SO SPEVOKOLOM V DOMOVE DÔCHODCOV

ktorého sprevádzal Anton Berith. Lyceálna knižnica vyvolala v ňom obrovské nadšenie nad množstvom kníh s ich historicko-kultúrnou hodnotou, ktorá nie je v slovenskej spoločnosti docenená. Oboznámil sa s problémami, s ktorými sa knižnica borí ako inštitúcia, poskytujúca knižničný servis pre rôznych bádateľov, ktorí prichádzajú študovať historické tlače rôznych období.

Po skončení prehliadky sme sa presunuli do Dreveného artikulárneho kostola, kde sa uskutoč-

nil koncert Nely Pociskovej a Filipa Tůmu, ktorých sprevádzal komorný orchester z Banskej Bystrice pod vedením dirigenta Adriána Kokoša. V programe zazneli diela: W. A. Mozart, G. Verdi, G. Bizet, B. Kéler, E. Kálmán, C. Velazquez, L. Dalla a iných. No rovnako zaznela aj skladba so seriálu Búrlivé víno, čím sa stala pre slovenskú verejnosť populárna Nela Pocisková. Tento koncert sa konal v rámci festivalu Európske ľudové remeslo.

Roman Porubän, Nora Baráthová

FRANCÚZSKY ATAŠE PATRICE DAUTEL S MANŽELKU PRI PREHLIADKE LYCEÁLNEJ KNIŽNICE

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

Jazyková úprava: Nora Baráthová, Olga Kormanová, Mikuláš Lipták, Katarína Slavičková

Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42

web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval

ČADRO

Žilina

Reformačné myšlienky sa tu vplyvom husitského hnutia rýchlo udomácnili. Prvá zmienka o ev. cirkvi je z roku 1540. Vzniká tu reformačná Dadanova tlačiareň a v roku 1544 na podnet fará-
ra Fábryho aj Hornotrenciánske contuberium (Žilinský seniorát). Žilina je spätá s jednou
z najvýznamnejších udalostí Evanjelickej cirkvi, a to so Žilinskou synodou (1610).

Jej uznesenia položili základy zriadenia ev. cirkvi. Počas pôsobenia Fedo-
ra Ruppeldta bol v roku 1936 postavený kostol podľa projektov Mila-
na Michala Harminca. Jednoduchý interiéer je presvetlený okna-
mi pod plochým stropom. Do priečelia je umiestnená nezvy-
čajná kompozícia – kazateľnicový oltár, nad ktorým sa
nachádza vitrážne okno s postavou Ježiša Kris-
ta, vstupujúceho na nebesá, zarámované
do prospektovej skrine organu. Kostol
s vežou a interiérom je jedným
z mimoriadnych diel funk-
cionalistickej archi-
tektúry na Slo-
vensku.

